STRIPSCHRIFT

verschijnt maandelijks
nummer 80
september 1975
prijs f 2,95

Het groene gevaar

Hulk strip

Interview: Fournier

De Moorse tovenaar (vervolg)

STRIPSCHRIFT

augustus 1975 nummer 80

uitgegeven door Thespa Uitgeverij, Koninginneweg 164, Amsterdam, tel. 020-79 13 19 voor **Het Stripschap.**
Nederlands Centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij KB 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Abonnementen op stripschrift die in de loop van het abonnementsjaar worden opgegeven, kunnen slechts voor een gehele jaargang worden afgesloten.

Opgave via giro 20 99 48 t.n.v. Stripschrift, Koninginneweg 164, Amsterdam.

Stripschrift is verkrijgbaar: via een abonnement (jan t/m dec.) à **f 28,50** giro 20 99 48 t.n.v. Stripschrift, Koninginneweg 164, Amsterdam; of via een lidmaatschap/abonnement van het Stripschap à f **35**,—; giro no. 15 13 000 t.n.v. de penningmeester van het Stripschap te Amsterdam; in de losse verkoop à f **2,95**. Houders van een CJP-paspoort kunnen zich bij hun CJP-buro opgeven en betalen de gereduceerde abonnementsprijs van f **25,50** voor een kalenderjaar. Lopende (bestaande) abonnementen kunnen niet omgezet worden!

Redactie: Hans van den Boom, Kees de Bree, Rob van Eijck, Martin Wassington.
Redactieadres: Postbus 9494, Amsterdam.
Nieuwsredactie: Kees de Bree, Martin Wassington, postbus 9494, Amsterdam, 020-16 98 33.
Vormgeving: Ger van Wulften.
Vaste medewerkers: Reinolt Duerings, Evert Geradts, Nico Noordermeer.

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN/OF OPENBAAR GEMAAKT, DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM OF OP WELKE ANDERE WIJZE OOK, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN STRIPSCHRIFT EN AUTEURS.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE GEPLAATSTE ARTIKELEN BERUST BIJ DE AUTEURS.

1. SUSKE EN WISKE (1)
   De Poezelige Poes
   VANDERSTEEN-STUDIO'S
   Standaard Uitgeverij
2. TARAWA, HET BLOEDIGE ATOL, DEEL I EN II
   Hubinon-Charlier
   Uitgeverij Dupuis

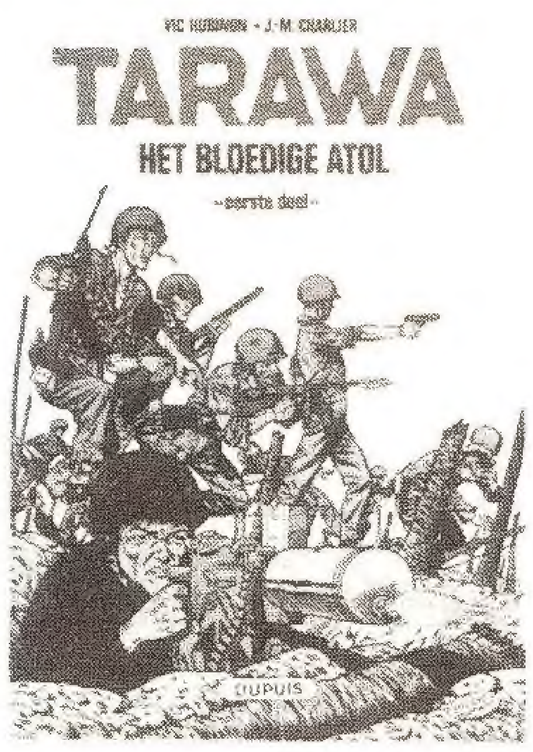

3. BLUEBERRY
   Het Spook van de Goudmijn
   GIRAUD-CHARLIER
   Uitgeverij Semic-Press
4. TOM POES (7).
   De Reuzenvogel/De Meester-Schilder
   TOONDER
   Uitgeverij De Bezige Bij/Het Stripschap
5. ROODBAARD
   De Spaanse Hinderlaag
   HUBINON-CHARLIER
   Uitgeverij Amsterdam Boek
6. NATASJA
   Een Troon uit de Lucht
   WALTHÉRY
   Uitgeverij Dupuis
7. NERO
   Het kwade Oog
   SLEEN
   Standaard Uitgeverij
8. LEFRANC (5).
   De Vlammenzee
   MARTIN
   Uitgeverij Casterman
9. ROBBEDOES
   133ste Album verzamelde nummers
   Uitgeverij Dupuis
10. ASTERIX (2).
    Op Corsica
    UDERZO-GOSCINNY
    Uitgeverij Amsterdam Boek.

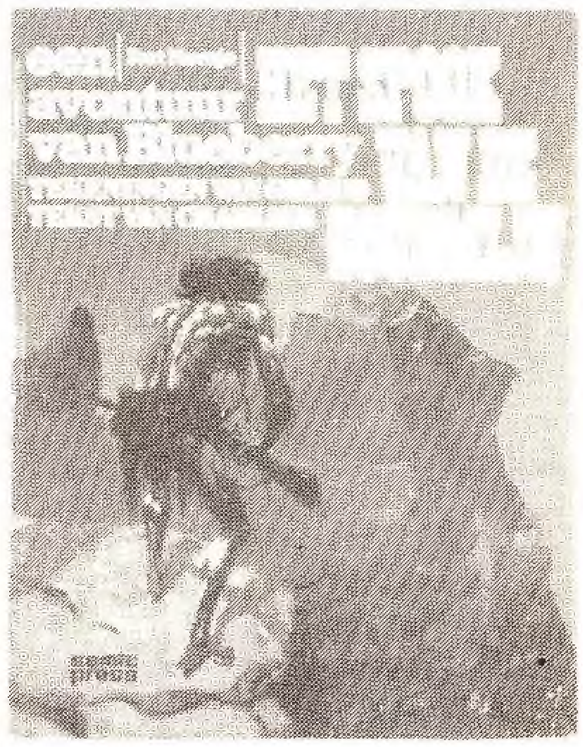

Het (tussen haakjes) vermelde getal geeft het plaatscijfer op de vorige Toptienlijst aan. Opvallend was dit keer dat zowel bij 'Lambiek' als 'De Jacobijn' uitstekend verkocht werd: 'Tintin et Moi, Entretiens avec Hergé', van Numa Sadoul uitgegeven door Casterman (prijs 27,95).

Gegevens voor deze Toptien werden verstrekt door: De Blauwe Lotus, Drukwerk, Henkes en 10, De Jacobijn, Lambiek, De Leeswinkel, Nero, Old Comic House, Panda, Richard, Wammes, Wammes Waggel en Wout's Ruilboekenbeurs, terwijl dit keer voor het eerst ook gegevens binnenkwamen van 'Plaatjes-Boekjes', Joos Banckersweg 27, Amsterdam.
MWMGW

Professor Pi	2
Strip Toptien	2
The Wizard of Id	3
Robbedoes woont in Bretagne	6
Stripdag 27 sept. '75	8
Encyclopedie Piet Wijn — Johan Koeleman	9
Bestuursmededelingen	11
Hulk - Het Groene gevaar	12
Hulk Strip	15
Boekbespreking Tarawa	22
In de zoeker	23
De Noorse tovenaar — Piet Wijn	24

professor pi

the WIZARD of ID

5

Al jarenlang verschijnt in 'De Tijd' de strip 'The Wizard of Id', onder de Nederlandse titel 'De Tovenaar van Fop'.
Hoewel de naamgever van de strip een uiterst schilderachtige figuur is; hij is naast sterrenwichelaar, bv. ijverig student in de zwarte magie, waarbinnen hij zich bezighoudt met het oproepen van geesten, het regenmaken en het uitvinden van (o.m. liefdes-) toverdranken, maar bovenal met naarstig zoeken naar een middel om zijn bazige, bemoeizieke, treiterende en ook nog potige vrouw 'Blanch' voorgoed de mond te snoeren. Een goed voorziene conduitestaat; toch zijn de andere karakters in de strip niet minder kleurrijk.
Zo treffen we ridder Rodney aan, fungerend als schildwacht - een grappige aartslafaard, die wanneer hij dan eens een patrouille leidt de richting huis inslaat; 'The King', de supertirannieke tiran, een kleine baas, die door zijn geringe afmetingen behept is met een levensgroot minderwaardigheidskomplex (hij laat een boer doden omdat die zelfs wanneer hij knielt voor zijn vorst nog langer blijkt te zijn); 'The Jester Bung', de nar die voortdurend de dupe wordt van 's konings boze buien, waar de koning dient te schateren lukt dat maar niet - slechts het gestuntel van de nar doet de koning uit leedvermaak glimlachen. Deze gefrustreerde hofnar zoekt dan ook meer en meer zijn heil bij de koninklijke wijnvaten; de meest trieste figuur lijkt echter wel 'The Spook', 'onze' gevangene die levenslang schijnt te krijgen omdat hij de koning eens flink heeft uitgescholden. Er is echter nog hoop: immers alle andere overtreders worden zonder pardon opgeknoopt of onthoofd! In afwachting van de dingen die staan te gebeuren leeft de gevangene op een dieet van afval en spoelwater; een menu dat wel moet leiden tot een onuitputtelijke bron van klachten: 'There's a Fly in my Swill', en zelfs vormt moeder's 'Homemade Swill' een lekkernij. Toch slaagt deze van zijn krachten beroofde gevangene er door zijn onuitputtelijke geestkracht regelmatig in voor

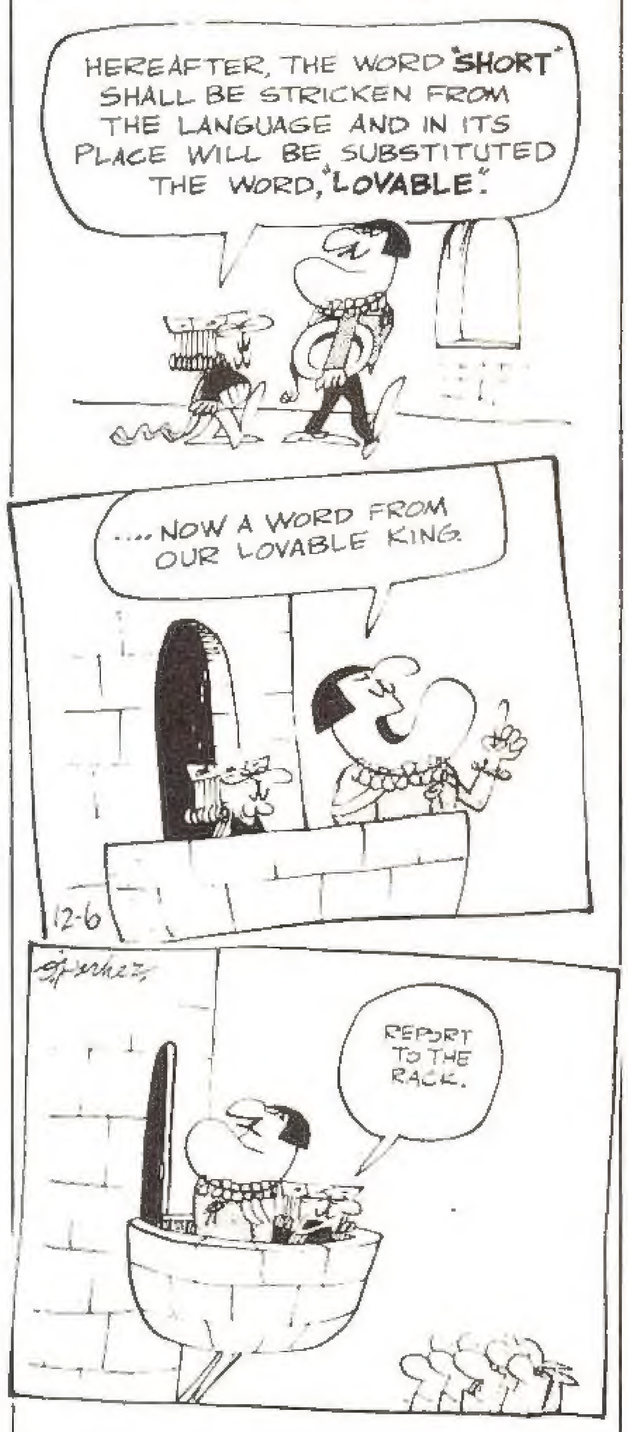
HEREAFTER, THE WORD "SHORT" SHALL BE STRICKEN FROM THE LANGUAGE AND IN ITS PLACE WILL BE SUBSTITUTED THE WORD, "LOVABLE."
.... NOW A WORD FROM OUR LOVABLE KING.
12-6
REPORT TO THE RACK.

korte tijd te ontsnappen. De gedachte daaraan houdt hem op de been, wanneer hij althans niet in de ijzers geslagen tegen de wand van zijn kerker hangt.
Gebundelde 'gagstrips' van 'the Wizard' verschenen in Nederland bij Uitgeverij Semic Press, in de Semic-stripserie 'De Tovenaar van Id'. Ook komen regelmatig bundels uit in de Gold Medal Pocketserie, een uitgave van Fawcett Publications Inc. Connecticut 06830 USA:
T 3040 'The Wizard's Back', T 3110 'The King is a Fink', T 3116 'The Peasants are Revolting', T 3117 'Remember the Golden Rule', T 3126 'The Wizard of Id/Yield', T 3127 'The Wondrous Wizard of Id', T 3132 'There's a Fly in my Swill', T 3144 'Frammin at the Jim-Jam Frippin in the Krotz', T 3204 'Long live the King'.

Hieronder volgt een interview dat cartoonist profiles maakte met Brant Parker, tekenaar van de strip. Hij werkt samen met Johnny (B.C.) Hart, die voor de 'gags' zorgt, terwijl ook Jack Caprio en Dick Boland aan de strip bijdragen.

Waar hebben jij en Johnny elkaar voor het eerst ontmoet?
Omstreeks 1947 was ik stafmedewerker aan de Binghampton, New York Press en belandde daardoor in een jury die een tekenwedstrijd voor High School-leerlingen moest beoordelen. John zat toen vlak voor zijn eindexamen en ik raakte nogal onder de indruk van het werk dat hij had ingezonden: illustratief werk, geen cartoons, maar erg goed. Later ontmoette ik hem, via een vriend, nogmaals en hoorde dat hij graag het vak in wilde, maar dat hij niet wist hoe hij dat moest aanpakken. Ik had 'The New York Cartoon News' bij me, uitgegeven door wijlen Don Ulsh en gaf hem een exemplaar. Hierin stond een mededeling van Ulsh dat hij kritiek zou leveren op het werk van iedereen die cartoons zou inzenden. John stuurde wat 'gags' in en Don vond ze zo goed dat hij John al spoedig voorstelde voor hem op de New Yorkse cartoonmarkt als agent op te treden. Hij liet het werk van Hart overal zien, en slaagde er tenslotte in om John's werk vrij goed aan de grote bladen te verkopen. Ik volgde Hart's voorbeeld en zond ook werk naar Ulsh en de twee à drie jaar daarna stuurden we beiden 10 à 15 'gags' per week naar hem toe.

Hoe gingen jullie daarbij te werk?
Kijk, het gebeurde wel dat ik op de bank ging liggen en John op de grond en dan wisselden we 'gags' uit; zo doen we dat nog steeds overigens. Allereerst brachten we alles terug tot 'situations' en 'gimmicks'. Ik riep bv. 'een balk' en dan riep Johnny weer 'een hotel' als de situatie. Dan brachten we die dingen bij elkaar en borduurden daarop verder. Bv. er zijn twee figuren die met een balk rondlopen en die van plan zijn daarmee de deur van een hotel mee in te rammen enz. Als de 'situation' en de 'gimmick' niet klikken, moeten wij naar iets anders uitzien.
Soms ook bladeren we zo maar wat tijdschriften door om op

I UNDERSTAND YOU'VE BEEN CUTTING INTO MY TERRITORY.
IF THIS CONTINUES I WILL INFLICT GREAT MISERY INTO YOUR LIFE.
WHAT ARE YOU DOING DOWN THERE?
YOU'RE TOO LATE.

andere situaties en onderwerpen te komen. Die probeerden we dan weer uit en als we een stapeltje bij elkaar hadden visten we er de beste uit en stuurden een aantal naar Ulsh.

John ging omstreeks 1950/'51 naar de luchtmacht?
Ja hij ging naar Korea en terwijl hij weg was ging ik door met de cartoons. Toen moest ik weer opkomen bij de Marine, waarbij ik ook al de Tweede Wereldoorlog had gediend. Toen ik afzwaaide nam ik een baan aan als technisch tekenaar bij de IBM te Endicott, waar Johnny woonde en waar mijn vrouw was opgegroeid. Ik maakte er opengewerkte tekeningen van machines en ik leerde er heel wat van perspectivisch tekenen. Toen Johnny uit Korea terugkeerde, nam hij een baan aan op de reclameafdeling van GE, omdat hij niet genoeg 'gags' kon verkopen om zijn vrouw en zichzelf te onderhouden. Kort daarop besloot hij iets met een holbewoner te gaan doen. Hij maakte er zo'n 10 à 20 cartoons van, zond ze in en werd door 4 of 5 syndicaten afgewezen. Tenslotte kocht het Herald Tribune Syndicate, dat op zoek was naar iets nieuws en origineels, 'BC'. Vier of vijf jaar later begon Johnny na te denken over de strip die de 'Wizard of Id' zou worden en sprak er met Jack Caprio over. Jack is een jeugdvriend van Johnny en werkt thans fulltime bij ons. Johnny en hij waren bijna onafscheidelijk en bovendien denken ze allebei op precies hetzelfde niveau.
Caprio was toen technicus bij de IBM. Hij schrijft nu vrij veel voor 'BC' en tekent af en toe ook. Het bleek dat Jack niet in staat was om de 'Wizard' van de grond te krijgen, omdat hij teveel moeite met de vormgeving had. Johnny nam toen contact met mij op bij de IBM. Jack en hij hadden al drie of vier figuren uitgewerkt, 'The King', Rodney, Blanch enz. Natuurlijk waren die in de stijl van John getekend, die verschilde van wat ik voor de bladen had gedaan, maar ik begon op mijn manier te werken. Natuurlijk gaat het nu van een leien dakje. Ik had in Los Angeles wat cartoons voor kranten gemaakt en was enkele jaren bij Disney geweest, maar ik had me nog nooit met komische strips beziggehouden. Ik moest me dus wel op iets geheel nieuws richten.

Nu je toch al iets hebt verteld over wat je eerder hebt uitgevoerd als cartoonist, zou je ons ook iets willen vertellen over je vroegere carrière?
Ik groeide op aan de Westcoast en mijn moeder was modetekenares toen wij in Beverly Hills, California woonden. Zij kreeg nogal wat opdrachten, en werkte thuis, zodat ik in een kunstzinnige omgeving opgroeide. Na de middelbare school bezocht ik gedurende 22 maanden het Otis Art Institute in Los Angeles en volgde daar een cursus illustratietekenen. Toevallig kon je daar niet cartoontekenen. Nu had ik me al wel beziggehouden met cartoontekenen, waarbij ik wil opmerken dat je een heleboel kunt opsteken van natekenen; Johnny is dat met mij eens. Je kunt zowel een bepaalde stijl als een kunstenaar die je prefereert kiezen en die dan nadoen, al trek je ze maar over. Als je dat doet, ontdek je een heleboel zaken die aan je aandacht ontsnapt zouden zijn, als je alleen maar zou kijken. Je wordt je bewust van details als je overtrekt of natekent. En als je het blijft doen, wordt je steeds professioneler en kun je een eigen stijl beter ontwikkelen. Hoe het ook zij, ik had me nogal vaak bij de L.A. Herald-Express laten zien en kreeg er tenslotte een baan als copy-boy en werkte me vervolgens in de reclame-afdeling. Spoedig daarop kwam er iets vrij bij de Scripps-Howard L.A. Daily News en ging ik daar werken: retouchewerk, kaarten tekenen enz.

Eerste onderdeel van het inkten: het letteren van de balloons, links de met de schrijfmachine geschreven balloontekst.

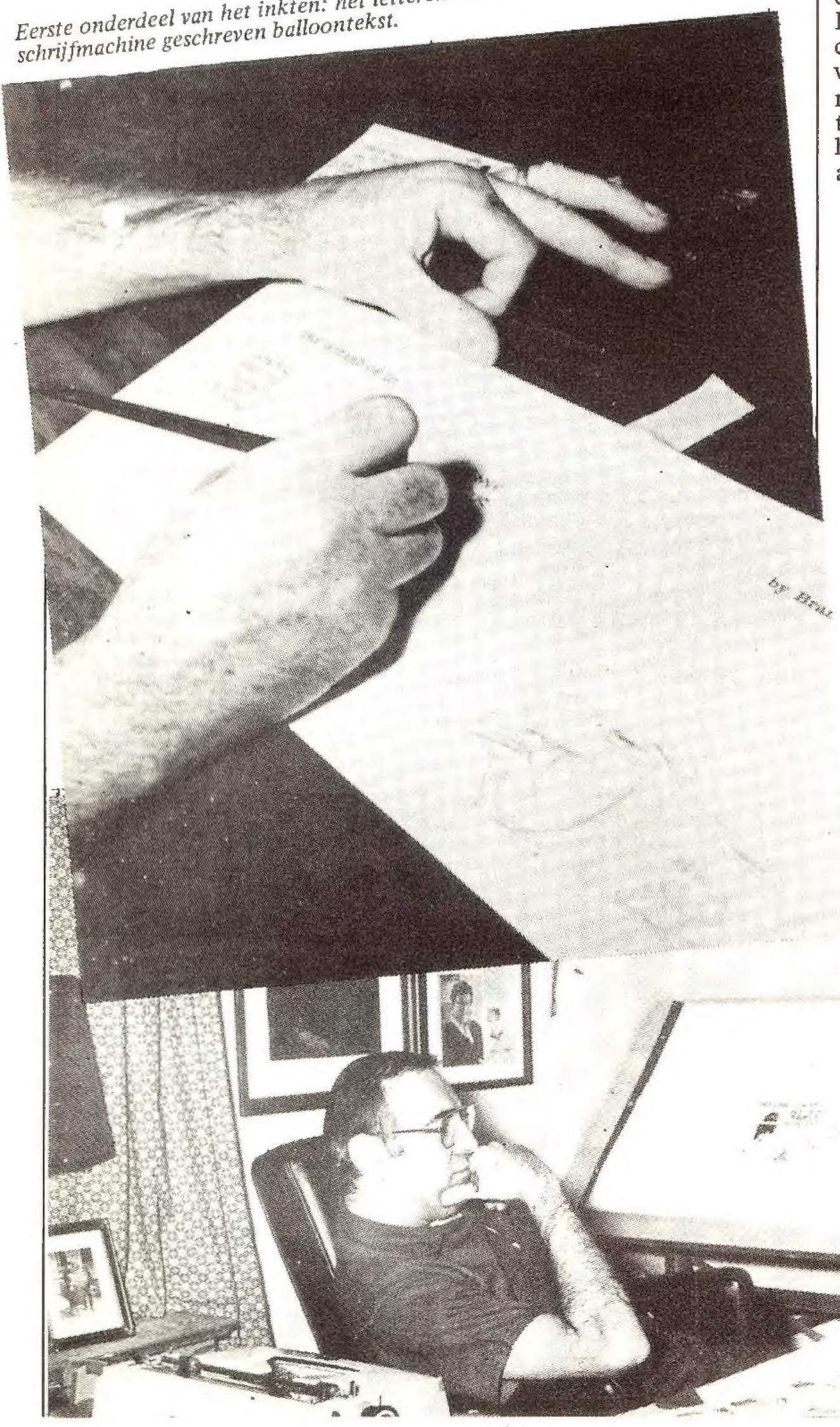

En toen brak de Tweede Wereldoorlog uit?
Ja, en terwijl ik nog bij de Marine was, solliciteerde ik bij Walt Disney. Ik had van iemand aan boord gehoord, dat je een boekje kon aanvragen waarin alles stond over de sollicitatieprocedure, de papieren waarmee je hun testen kon afleggen enz. Er waren een paar opdrachten, waarbij je gebruik moest maken van je eigen figuren of van een van de hunne. Die moest je dan natekenen terwijl die iets met een hefboom deed, bijvoorbeeld een figuur die een kruiwagen voort-

beweegt. Ik zwaaide af, slaagde voor het examen en ging full-time naar de Disneyschool. Wij hadden daar dezelfde werktijden als ieder ander, maar wij gingen naar school. Wij waren met drie of vier man, met een leraar, iedere groep in een ander lokaal. Zij testten ons, om er achter te komen welke figuren ieder van ons het best kon tekenen. Iedereen werkte aan een echte animatietafel. Tweeà driemaal per dag was er les. Er waren banken, waarop je met je tekenbord ging zitten, zoals op de academie en dan tekenden wij allerlei verschillende onderwerpen. Wij maakten snel schetsjes van dieren, die in het midden van het lokaal in een kleine ronde kooi waren gezet, schapen, varkens, geiten, ezels en éénmaal zelfs een olifantje. Men hield de dieren in beweging en de nadruk lag op het snel schetsen.

Nog iets opvallends: de modellen waren allemaal cartoonachtige personen: grote, dikke meisjes, magere meisjes, allerlei soorten. In de meeste academies lijken de modellen allemaal op elkaar, maar bij Disney was dat nooit het geval. Dit was mijn eerste kennismaking met naaktmodellen, daar wij die op het Otis Art Institute nooit hadden gehad. Je moet je realiseren dat dit zich omstreeks 1945 en 46 afspeelde.

Kun je nog wat meer vertellen over de Disney School?
Kijk, er waren opdrachten die op je tekenplank werden geplaatst en je moest je tempo van de 'tussendoor-tekeningen' bijhouden. Men hield bij hoeveel je tekende en hoe snel. Ik herinner me dat ik bijzonder in het bekijken van de 'story-sketch'-afdeling geïnteresseerd was, waar de tekenaars konden werken met ieder middel dat zij wilden. De mensen van die afdeling kregen zeer ruwe schetsjes van de 'story-idea'-afdeling. Die werkten zij dan uit op platen die in volgorde langs de muren werden geplaatst. Sommigen werkten met pastelverf anderen met waterverf. Disney en de regisseurs kwamen regelmatig binnen en bekeken ze, en naarmate de tijd verstreek, werden er veel veranderingen in aangebracht. Als de platen waren goedgekeurd, gingen de tekeningen naar de animatie-afdeling, waar ze ingedeeld werden. Speciale effecten, zoals stof, regen of sneeuw, enz. werden door specialisten op dit gebied uitgevoerd. Zij hadden nauwelijks iets te maken met het tekenen van figuren. Gedurende de jaren dat ik er werkte, maakte ik de school af, doorliep de 'in-between'-afdeling en ging vervolgens naar de 'breakdown', de volgende stap op weg naar de animatie-afdeling. Het was een fantastische ervaring, echt een soort fantasiabelevenis. Ik had mijn vrouw in Californië ontmoet en omdat haar moeder ziek werd, gingen wij terug naar Endicott. En dit brengt me weer terug op het punt waar ik een baan bij de Binghampton Press kreeg en Johnny Hart ontmoette.

Zou je ons iets over je wekelijkse routine willen vertellen?
Ja. Ik heb een studio in Faifax, Virginia en ik doe mijn werk in een omgeving die de lezers kunnen zien op de foto's die bij dit verhaal zijn afgedrukt. Dan vlieg ik af en toe naar Endicott en breng daar de week door, van maandag tot en met vrijdag en werk met ons team daar: Johnny Hart, Jack Caprio, Dick Boland en ikzelf. Ik ga daar eens per maand heen, soms zit ik er ook iedere week. Als ik in Endicott ben, zit en praat ik met Johnny over de 'gags' die we zullen gebruiken. Soms heb ik 'gags' voor de Wizard ingezonden, maar ik houd me vooral bezig met de vormgeving. En als ik al 'gag' -ideeën heb dan geef ik die aan Johnny. Die bewerkt ze en die bewerking is 'the touch of the genius'. Daarna ga ik naar mijn tekentafel met een stapeltje kaarten, waarop de 'gags' staan geschreven en begin te werken. De strips zijn al uitgesneden uit tekenkarton van drie lagen en ik begin de cartoons voor de zes weekdagen te tekenen en te letteren. Dan inkt ik de belettering en de kaderlijnen, voorzover wij van kaders gebruik maken. Tenslotte inkt ik de figuren. Je bent waarschijnlijk wel benieuwd naar de tijd die ik nodig heb voor de verschillende werkzaamheden die ik heb opgenoemd. Het komt er op neer dat de belettering van

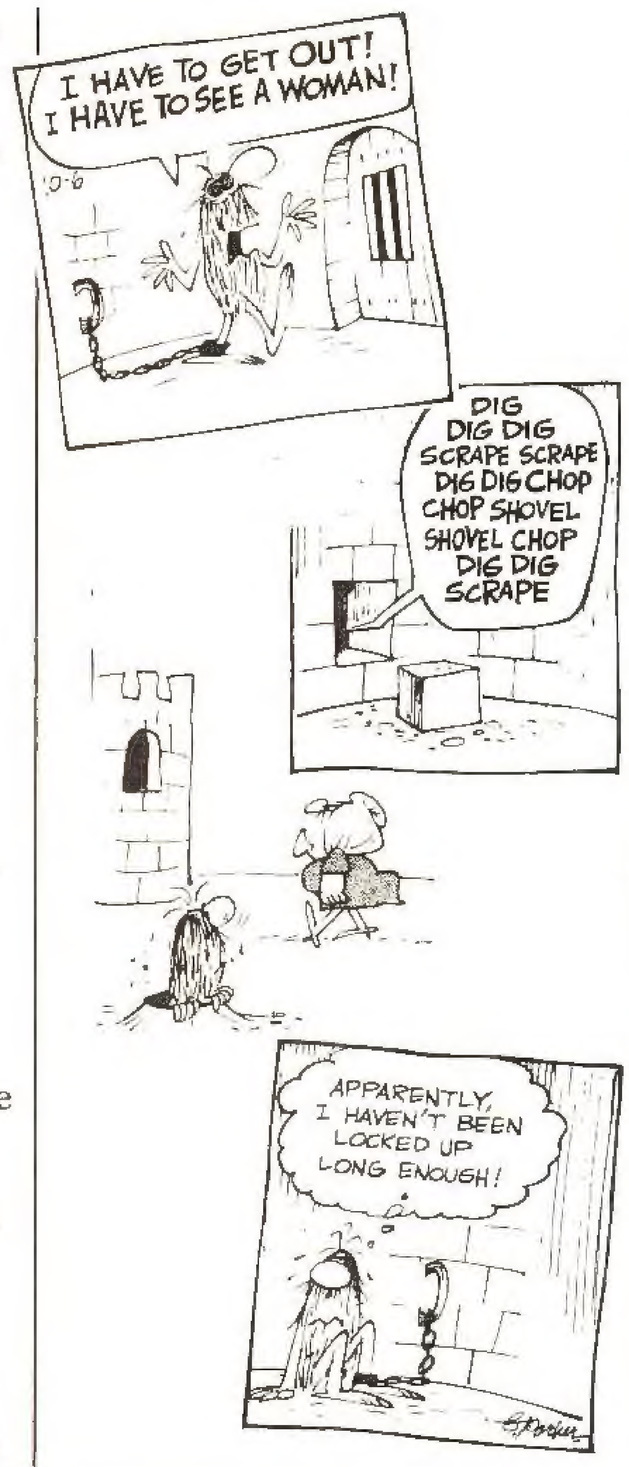
I HAVE TO GET OUT! I HAVE TO SEE A WOMAN!
DIG DIG DIG SCRAPE SCRAPE DIG DIG CHOP CHOP SHOVEL SHOVEL CHOP DIG DIG SCRAPE
APPARENTLY, I HAVEN'T BEEN LOCKED UP LONG ENOUGH!

iedere strip 10 minuten kost, het tekenen van de kaders 5 minuten, het tekenen van de figuren een half uur en het inkten eveneens een half uur. Als er zich dan ook nog een probleempje voordoet dan kom ik op ongeveer anderhalf uur voor iedere strip. De dagstrips houden me tot dinsdag bezig. Vervolgens heb ik anderhalf à twee dagen nodig voor de zondag-pagina, het inkleuren inbegrepen.
Vroeger legde ik doorzichtig papier op een lichtbak, tekende de strip snel over en kleurde dan de verschillende plaatsen in als aanwijzing voor degene die de strip inkleurde. Tegenwoordig hebben wij een machine die een soort fotokopie maakt. Het gaat d.m.v. een vloeistofproces, en die kleur ik dan in. Ik doe daarvoor een druppel van een speciale vloeistof in mijn tekenwater en die maakt de gladde oppervlakte van de fotokopie makkelijk in te kleuren. Ik gebruikte vroeger Maribou waterverf voor de zondagpagina's.

Welke materialen gebruik je nog meer?
Ik geloof dat de mensen die met dit werk beginnen geneigd zijn om teveel nadruk te leggen op het materiaal, maar hier toch maar een paar tips. Ik gebruik een gewoon potlood, geen speciaal tekenpotlood. Het is tamelijk zacht. Zo ben ik ook op ander tekenpapier overgestapt. Ik houd van een zeer dunne penhouder en gebruikte een Easterbrook 787 ovale pen, maar het schijnt dat ze die niet meer maken. Dus hebben wij de winkels die ze verkopen, waar dan ook, gevraagd om alles wat binnenkomt vast te houden. Ik gebruik Higgins inkt en gebruikte Pelican, en ik houd van geknede gummetjes. Ik gebruik alleen een kwast als ik dingen geheel zwart moet maken, en wel een kameelharen kwast nr.2 van goede kwaliteit. En een nr.8 kwast voor mijn waterverf.

Wat doe je als je zondag-pagina af is, als je in Endicott bent?
John is bezig met enige 'Marathon Oil' advertenties en wij doen ook tv-reclame voor ze. Wij hebben 'BC'-geschenkglazen enz. ontworpen en dat neemt de rest van de week in beslag. Voor de tv-reclame hebben wij de tekeningen gemaakt en een animatiebedrijf doet de rest.

Hoe gaat het brainstormen bij jullie eigenlijk?
Ach, soms rommelen we wat aan met een bandrecorder. Dick Boland doet er aan mee, die maakt 'gags' voor 'BC', geen tekenwerk, Jack Caprio, die ideeën aanbrengt en ook 'BC'-werk tekent, Johnny en ikzelf. We pompen gewoon ideeën in de taperecorder.

Ik weet dat je je best doet om zoveel mogelijk van alles wat er gebeurt op de hoogte te blijven, hoe lukt je dat?
Ik lees Time en Newsweek en kijk veel naar de tv. Ik hou van alle shows en ik steek veel op van 'n goede comedie, zelfs van ouderwetse. De timing die zij gebruiken, lijkt veel op die van een comic-strip. Wij voeren vaak een plaatje toe aan de strip, alleen voor de timing; een noodzakelijke pauze in de presentatie van een 'gag'.

HOW CAN YOU LIVE IN SUCH SQUALOR, BUNG?
I HAVE TO, WIZ — I WAS BANISHED HERE BY THE KING FOR AN INEPT PERFORMANCE.
WHAT'S IN ALL THOSE BARRELS?
WINE.
HAPPINESS IS A THING CALLED "BANISHMENT."

ROBBEDOES WOONT IN BRETAGNE

In het dorpje Carfantin, iets ten zuiden van Dol-de-Bretagne, speelde zich een paar duizend jaar geleden een verschrikkelijk gevecht af. Twee broers stonden met hun legers tegenover elkaar, en men zegt dat de strijd zo gruwelijk was, dat het rad van een watermolen door de bloedstroom in beweging werd gezet. De veldslag eindigde onbeslist, want plotseling kwam een enorm rotsblok uit de hemel vallen en scheidde de troepen. Deze steen staat er nog steeds, al zakt hij per eeuw een duim verder de grond in. Er steekt nog 9,5 meter boven de aarde uit. Gelukkig maar, want zodra de steen helemaal verdwenen is zal de wereld ophouden te bestaan.
Ongeveer net zo lang geleden hadden de boeren in de omgeving van Guipry, wat meer in het zuiden van Bretagne, last van een vreemd soort onkruid. Wat was namelijk het geval: Op hun gebied bleken rotsen voor te komen die groeiden als planten. Gelukkig grepen de goden in, anders zou er voor de boeren geen bouwland meer overgebleven zijn. Volgens de streekbewoners geldt die goddelijke bescherming nog altijd. Beste bewijs daarvan is toch wel dat de stenen sindsdien niet meer gegroeid zijn. . . Dit zijn twee van de vele honderden Bretonse legenden. De inwoners van 'Breizh' hebben een dergelijke verklaring voor alles wat wij, buitenlanders, in hun land nogal eigenaardig vinden. De geheimzinnige sfeer die van deze streek uitgaat heeft de volksvertellers altijd geboeid. Ook de moderne volksvertellers, de stripmakers, weten Bretagne voor hun scenario's te vinden. Bekendste voorbeeld is natuurlijk Asterix, maar denk ook eens aan Baard en Kale (De ontwaakte Toar), De Beverpatrouille (De verdwenen padvinder), Khena, Lefranc (De vlammenzee), en natuurlijk Bizu van Jean Claude Fournier.

Robbedoes en Bizu
Hoewel Fournier met 'Bizu' nooit zo opviel - hij werd pas bekend toen hij van Franquin de strip 'Robbedoes' overnam - moet het belang ervan niet onderschat worden. De nu 32-jarige tekenaar steekt niet onder stoelen of banken dat hij Breton is, en Bizu betekent voor hem dan ook veel meer dan zo maar een verhaaltje. Het is een gelegenheid zijn vaderland te steunen, al is het maar door de oude legenden uit het stof te halen.
En al is het in de eerste verhalen nog niet te merken - die speelden zich voor het grootste deel in vreemde landen af - zal ook de strip Robbedoes waarschijnlijk wel een beetje die kant uitgaan. Het verhaal 'vakantie in Brogeland' (Brogeland is de Nederlandse vertaling van Brocéliande bij Rennes) is een eerste aanzet daartoe. Fournier durft het hier nog niet aan om Robbedoes en Kwabbernoot rechtstreeks in de sprookjeswereld van Bizu te laten optreden. Hij maakt een omweg, en stelt alles voor als een droom van Robbedoes. Niettemin is het een erg geslaagde poging. Fournier is duidelijk in zijn element. Misschien zou hij eens moeten proberen een vervolgverhaal in deze sfeer te maken. Niet alleen heeft hij er dan zelf meer plezier in, maar het zou ook de strip Robbedoes ongetwijfeld goed doen.

Interview Fournier

– Vond U het moeilijk Robbedoes van Franquin over te nemen?

Fournier: Nou en of! Franquin is nu eenmaal een van de beste tekenaars van Europa. Ik denk dat iedere tekenaar er wel moeite mee zou hebben om van zo'n vakman een strip over te nemen, dus zeker zo'n beginneling als ik. Veel mensen denken dat Franquin zelf mij gevraagd heeft om de strip over te nemen, maar dat is niet zo. Hij heeft het mij afgeraden, en wel om twee redenen: Ten eerste was hij nogal een liefhebber van Bizu en wilde hij liever dat ik daarmee doorging. En ten tweede wilde hij niet dat ik mij over twintig jaar in dezelfde positie zou bevinden als hij een paar jaar geleden. Waarom ik Robbedoes toch ben gaan tekenen? Voor een beginnend tekenaar was het een enorme eer. Normaal gesproken had ik moeten weigeren omdat ik er de capaciteiten niet voor had, maar ik heb nu eenmaal een 'grosse tête', ik dacht dat ik alles kon, en ik heb ja gezegd.

– Bent U bewust in de loop van de tijd de figuren meer in Uw eigen stijl gaan tekenen?

Fournier: Dat is erg moeilijk te zeggen. . . Ik kan het misschien zo uitleggen: Er zijn twee soorten tekenaars. De ene groep moet steeds in een bepaalde stijl tekenen, heel precies. En dan heb je de groep die daarin helemaal vrij gelaten wordt. Ik heb het geluk gehad dat meneer Dupuis tegen mij gezegd heeft: 'Fournier, teken maar in de stijl die je het beste ligt. Je heet niet Franquin, je hoeft dus ook niet in de stijl van Franquin te tekenen'. En vanzelfsprekend evolueert een strip in dat geval. Ik word ouder, ik leer nieuwe dingen, ik zie allerlei ontwikkelingen om mij heen, mijn gezinsleven verandert, mijn kinderen worden groter, en dat alles beïnvloedt mijn reacties. En dat zet zich ook in de tekeningen door. Bovendien ligt er het feit dat ik jarenlang 12 tot 14 uur per dag getekend heb, en daardoor een zekere vaardigheid heb gekregen.

– U heeft inmiddels zelf een stuk of wat personnages in Robbedoes geïntroduceerd?

Fournier: Ik probeer de personnages van Franquin niet teveel te gebruiken. Ik heb zelf een paar figuren bedacht, maar ik vindt ze nog niet erg geslaagd. Hopelijk komt dat nog wel na verloop van tijd.
Voor mijn scenario's geldt eigenlijk hetzelfde. Ik vind ze nog steeds niet best. Iedere keer dat iemand me iets over mijn scenario's zegt denk ik dat hij me voor de gek houdt!

– Wilt U geen hulp van een scenarist?

Fournier: Ik wil toch nog eens zover komen dat ik over mijn scenario's wél tevreden kan zijn. Ik heb genoeg ideeën, maar ik kan ze niet altijd goed in een verhaal inpassen. De grondslagen waarop een tekstschrijver een verhaal bouwt zijn vaak erg eenvoudig. De opvolging van de gebeurtenissen, het ritme, de pagina-indeling zijn echter minstens zo belangrijk, en dat heb ik nog niet onder de knie. Mocht dit zo blijven, dan zal ik over een paar jaar zeker met een tekstschrijver gaan samenwerken. En zoals de situatie nu is zou dat Cauvin zijn. Dat is een goede vriend van mij, en bovendien een uitmuntend scenarist. Bij hem zou ik toch mijn eigen ideeën kwijt kunnen. Maar ik probeer het liever toch nog maar een poosje op eigen kracht.

– Hoe ligt de populariteit van de Robbedoes van Fournier ten opzichte van die van Franquin?

Fournier: Volgens het jaarlijkse referendum zakte Robbedoes als een baksteen. Maar de verkoop van nieuwe albums steeg aanzienlijk. Een raadsel! Je begrijpt dat ik sindsdien niet meer zo in referendums geloof.

– Heeft U er veel last van dat de marsupilami niet meer in het verhaal voorkomt?

Fournier: Ik vind het jammer, maar het is niet bijzonder erg. Franquin heeft hem voor zich-

zelf gehouden, dat is normaal. De lezers waren natuurlijk aan hem gewend en zien hem nu niet meer. Dat hebben ze niet zo op prijs gesteld, heb ik gemerkt uit de stapels brieven die ik daar vroeger over kreeg. Zelfs hele scheldpartijen heb ik erover naar mijn hoofd gekregen. Maar ik kan het toch ook niet helpen. . . Overigens is dat de laatste tijd gelukkig over. De lezers veranderen snel. De kinderen van acht, negen jaar die nu Robbedoes beginnen te lezen hebben de marsupilami nooit gekend. En ieder jaar vindt er zo'n verjonging plaats. Om het verlies van de marsupilami op te vangen gebruik ik ondermeer Spip de eekhoorn.

In de oudere verhalen van Franquin speelde Spip een tamelijk grote rol. Nadat de marsupilami erbij kwam is Spip een beetje in de vergeethoek geraakt. Ik ben nu weer teruggegaan naar die beginsituatie, en bij mij zie je hem dan ook weer veel meer.

– U heeft bij Robbedoes de vrije hand gekregen, maar ik neem aan dat U toch wel aan grenzen gebonden bent. Tot hoever gaat die vrijheid nu eigenlijk?

Fournier: De grenzen die ik heb zijn dezelfde grenzen die alle tekenaars bij Robbedoes hebben. Je mag, om maar iets te noemen, geen blote borsten tekenen. Over een jaar of vijf mag dat misschien wel, maar nu nog niet. Dat soort grenzen hebben we allemaal. Voor de strip Robbedoes zijn geen bijzondere grenzen vastgesteld, ik ben verder helemaal vrij.

– U zou er bij wijze van spreken zowel een puur humoristische als een avonturenstrip van kunnen maken?

Fournier: Ik geef de voorkeur aan een avontuurlijke strip. Al vanaf mijn vijfde, zesde jaar ben ik een groot bewonderaar van Franquin en Robbedoes. Wat mij in de verhalen vooral boeide was, net als in Kuifje, het avontuur. Er zaten wel grappen in, maar het avontuur bleef toch altijd hoofdzaak. De manier waarop de schrijver buiten het alledaagse leven weet te treden, dat bewonderde ik altijd bij Franquin en Hergé, en dat probeer ik in mijn verhalen ook te doen. Ik maak geen Astérix, ik maak Robbedoes. En Robbedoes is avontuur, geheimzinnigheid, liefst wat onverklaarbare gebeurtenissen, soms wat poëzie. . .

BIZU

– Vindt U het niet jammer dat Bizu praktisch helemaal van het toneel verdwenen is?

Fournier: Bizu zal in de toekomst waarschijnlijk weer wat vaker terugkomen. Het is met die strip heel eigenaardig gegaan. Indertijd had Bizu weinig succes. Sinds ik Robbedoes teken en de mensen mijn naam kennen gebeurt het steeds vaker dat ze tegen mij zeggen: 'Waarom ben je toch met Bizu

opgehouden, we vonden het zo'n aardige strip'. En dat terwijl Bizu op het referendum altijd slecht geplaatst was. Kennelijk hebben de liefhebbers van Bizu altijd erg weinig aan die enquetes meegedaan. . . Het probleem is nu dat ik domweg te weinig tijd hem om veel Bizu te tekenen. Ik werk gemiddeld twaalf uur per dag, en voor een pagina Robbedoes heb ik minstens twee, maar soms ook vier of vijf dagen nodig. Dat is afhankelijk van een groot aantal dingen; de decors, het aantal personnages, de benodigde documentatie, enzovoorts.
In Bizu heb ik geprobeerd een poëtische wereld te scheppen. Het amuseerde mij altijd bijzonder om in mijn verhalen Bizu's wereld te confronteren met de werkelijkheid. De postbode is het symbool van de buitenwereld. Hij bekijkt alles uitsluitend rationeel. Bizu gelooft dat hij over het water kan lopen, en dus kan het. De postbode kan dat onmogelijk begrijpen; hij denkt meteen aan een grap, aan de een of andere truc. Bizu's wereld is een wereld vol vreemde verschijnselen, onverklaarbare zaken en onduidelijke wezens, zoals Schnockbul en de wandelende paddestoel. Die paddestoel is trouwens een idee van Franquin. Toen ik pas met Bizu begon, in de tijd dat ik het vak nog moest leren, ging ik vaak met mijn tekeningen naar hem toe. Een keer had ik ergens in een hoekje een paddestoel getekend, en Franquin zei: 'Hé, dat is leuk die bewegende paddestoel daar'. Maar dat was helemaal mijn bedoeling niet. Ik had hem alleen maar zo knullig getekend dat Franquin dacht dat er beweging in zat. Hij heeft mij toen aangeraden er een metgezel van Bizu van te maken, hij zag daar wel wat in.
In de Bretonse cultuur kom je heel vaak dingen tegen die op het eerste gezicht ongerijmd lijken. De menhirs bijvoorbeeld. De geleerden hebben daar prachtige theorieën over. Ze zouden er neergezet zijn door ruimtevaarders, het zouden heilige plaatsen van een sekte hemelaanbidders zijn, en ga zo maar door. De inwoners van Bretagne maken daar helemaal geen probleem van. Zij houden vast aan de verhalen die hun grootouders al vertelden. Dwaas natuurlijk, maar die

verhalen sluiten het beste aan bij de volksaard. In Bretagne hoeft niet alles wetenschappelijk verantwoord te zijn.
Met de paddestoel van Bizu is het zoals ik al zei net zo. Een paddestoel is een paddestoel, en die praat niet en loopt niet. Maar voor Bizu is hij wat Bobby voor Kuifje is. Bizu accepteert wat er om hem heen gebeurt, zonder naar de reden ervan te vragen.

– Zou je kunnen zeggen dat Bizu niet alleen in het bos, maar ook mét het bos leeft?

Fournier: Precies. Vanaf het begin heb ik in Bizu min of meer de terugkeer naar de natuur benadrukt. In een van de verhalen (De dzingende

draailier) komt Bizu aan de rand van het bos en ziet in de verte de grote stad liggen, met de autosnelweg er naartoe. Door het contrast te laten zien tussen bos en stad wil ik laten blijken dat we ons steeds moeten blijven bedenken dat we ook best zonder al die welvaartsgoederen kunnen. En het is tegelijk ook een manier om mijzelf daaraan te herinneren, want ik heb zelf ook een auto en een platenspeler en een TV-toestel. Ik houd van kamperen, maar dan wel met een straalkacheltje en een bungalowtent. Dankzij Bizu kan ik af en toe om mijzelf lachen.

Bretonse school

– Wat vindt U van Malo Louarn, die voor Kuifje een paar verhalen getekend heeft die zich min of meer in dezelfde Bretonse atmosfeer afspelen?

Fournier: Malo Louarn is een jongen die bij mij gewerkt heeft. Hij komt ook uit Bretagne - zijn achternaam Louarn betekent 'vos' in het Bretons -, spreekt vloeiend Bretons en heeft volgens mij veel talent. Hij heeft een paar jaar geleden de Lombardprijs voor amateurtekenaars gewonnen. Toen hij mij vertelde dat hij mee wilde doen heb ik zoveel mogelijk geprobeerd hem ervan af te houden. Ik wist dat hij, als hij mee zou doen, die wedstrijd best kon winnen. En dat gebeurde dan ook. Hij kreeg de 2e prijs. Helaas, want hij was nog niet rijp genoeg om op zijn eigen benen te staan, het was nog maar een jongen. Hij heeft toen voor Kuifje een aantal verhalen gemaakt. Hij dacht dat hij nu binnen was, ging van trots naast zijn schoenen lopen, met als gevolg dat zijn tekenwerk hard achteruit liep. Na een poosje wilde Greg geen strips meer van hem plaatsen, en nu doet Malo Louarn bijna niets meer. Dat is doodzonde, want hij zou erg goed kúnnen tekenen. Maar ja, hij is helaas niet serieus genoeg.

– Komt het wel vaker voor dat er Bretonse tekenaars naar U toe komen?

Fournier: Zeer zeker. Het peil van die jongens is natuurlijk erg wisselend, maar er zijn er momenteel een stuk of drie die met een paar jaar oefening erg goed zullen worden.

– Een soort Bretonse school dus.

Fournier: Dat zou ik erg leuk

vinden. We hebben vroeger in Bretagne veel grote artiesten gehad: Musici, schilders, beeldhouwers en zo. Tegenwoordig zijn er nog maar weinig, terwijl ik er zeker van ben dat er toch genoeg talent rondloopt. Dat merk ik trouwens wel, want ik besteed zo onderhand al heel wat uurtjes per week aan het helpen en corrigeren van jonge tekenaars die op de een of andere manier aan mijn adres gekomen zijn. Ik vind ook dat ik dat behoor te doen. Toen ik begon was Franquin enorm hulpvaardig voor mij. Uren en uren besteedde hij eraan om mij het vak te leren. Nu is het mijn beurt om wat ik weet weer door te geven. En daarmee bedoel ik niet alleen de techniek van het tekenen, hoor! Zo heeft Franquin mij ook geleerd niet altijd de gevestigde orde te respecteren in mijn verhalen. In zijn strips is hij ook altijd erg kritisch. Kijk maar eens naar het verhaal 'De Dictator en de paddestoel', waar Wiebeling de absolute macht in handen wil krijgen. Met dat verhaal heeft Franquin duizenden kinderen geleerd dergelijke figuren te wantrouwen. En met Zwendel is het idem dito. Zwendel is niet echt gemeen, hij wordt vaak door anderen gemanipuleerd. Franquin heeft in zijn strips laten zien dat *iedereen* voor de gek gehouden kan worden. Daarvoor moeten we iedere dag weer oppassen. . .

Overzicht van in Robbedoes gepubliceerde verhalen:

1509-1512 Bizu: Waarom niet? 10 blz.
1519-1531 Bizu: De dzingende draailier 26 blz.
1548 Een vreemd pakje 6 blz.
1558-1578 Bizu aan zee 44 blz.
1590 Bizu: Schnockbul en het vlammetje 6 blz.
1624-1646 Robbedoes: De goudmaker 48 blz.
1652 Robbedoes: Kerstverhaal 6 blz.
1667 Robbedoes: De Japanse paddestoel 6 blz.
1682 1 blz. met Kiko
1682-1710 Robbedoes: Klontjes voor Doebie 58 blz.
1706 Spip: Wees goed voor de kalkoenen 2 blz.
1721 Robbedoes: Vrolijk paasfeest, Papa! 6 blz.
1724 Spip: Vaarwel. . . 2 blz.
1743-1766 Robbedoes: Het fop-klooster 52 blz.
1801-1824 Robbedoes: Tora Torapa 52 blz.
1834 Bizu, Robbedoes en Kwabbernoot: Vakantie in Brogeland 9 blz.
1853-1873 Robbedoes: De amulet van Niokolo-Koba 44 blz.
1860 Bizu: Het kerstei 5 blz.
1875 Bizu: Happerlepap! 't is lente 1 blz.
1886 Wild West Wraak 4 blz.
1920-1939 Robbedoes: Cider voor de sterren 44 blz.

STRIPDAG
DORDRECHT 27 SEPT. 75

Organisatie
Het Stripschap, in samenwerking met Robbedoes en Uitgeverij Dupuis, stadsbestuur Dordrecht, Winkeliersvereniging Dordrecht, Jeugdraad Dordrecht, De Dordtenaar e.a.

Plaats
Dordrecht, 27 september 1975. Het Hof 13.

Aktiviteiten: vooraf
- organiseren van een tekenwedstrijd en een scenariowedstrijd via de jeugdraad;
- organiseren van een zoekwedstrijd in de etalages van een 50-tal deelnemende winkeliers;
- organiseren van een uitgebreide striptentoonstelling in de stadskantoren;
- een paar dagen vóór de stripdag zal de échte wagen van de bekende stripfiguur Guust Flater door de stad rijden. Het betreft hier een Fiat uit 1927, die sprekend lijkt op het karretje waarmee Guust nu nog dagelijks naar kantoor gaat.

27 september
- een aantal beroemde Belgische striptekenaars, w.o. Tillieux, Gillain (Jijé) en Peyo, komen voor een hele dag naar Dordrecht. Het Stadsbestuur ontvangt ze met muziekkapel, receptie en perskonferentie.
- opening van de ruilbeurs waar iedereen met ongewone, oude, zeldzame of gewone leuke strips terecht kan;
- de tekenaars worden door een bekende tv-persoonlijkheid aan het publiek voorgesteld, en beantwoorden vragen uit het publiek;
- de tekenaars werken samen aan een gigantische wandtekening;
- er zijn doorlopend gratis voorstellingen van stripfilms, met mogelijk een belangrijke première voor Nederland;
- prijsuitreiking voor de winnaars van de scenario- en tekenwedstrijd;
- quiz en spelletjes allerhande. . .

Kontaktadressen:
Amsterdam: Stripschap, W.Soyer, Overtoom 536, tel. 020-166113
Brussel: Uitgeverij Dupuis, G.Debusscher, Livornostraat 97, 1050-Brussel. Tel.02/6499070.

PIET WIJN

Op 17 mei 1929 is Piet Wijn, te Hilversum, geboren. Na de lagere school volgde hij de mulo en hierna reisde hij dagelijks naar Amsterdam om lessen te volgen op een particuliere tekenschool (een tweejarige kursus illustratietekenen). In 1947 was hij klaar en ging hij werk zoeken. Hij solliciteerde bij de Toonder Studioos, werd aangenomen en kon beginnen op de tekenfilm afdeling. Op deze afdeling werkte hij een tweetal jaren, hij tekende voornamelijk reklame films: o.a. Tom Poes films voor Philips. In de avonduren zette hij samen met Waling Dijkstra zijn eerste strip op. Deze samenwerking resulteerde in een aantal beeldverhalen die een grote vermaardheid zouden krijgen. De eerste verhalen (de Zwarte Hertog - de Moorse tovenaar - Verowin en het eerste Aram verhaal) zijn duidelijk geinspireerd op de Kresse strips en zijn verschenen in Het Tom Poes weekblad. In 1949 ging hij op free-lance basis werken en zijn voornaamste opdrachtgever is nog steeds de Toonder Studio. Met vele andere tekenaars, zoals o.a. Hans Kresse en Henk Sprenger ging Piet Wijn met dhr. Zwaan mee, toen die zich afsplitste van de Toonder Studio. Het copy-right van veel door Piet Wijn getekende verhalen ligt dan ook bij dit bureau, te weten: Aram, Alleen op de wereld en Scheepsjongen van de Bontekoe. Voor de Toonder Studio tekende Piet Wijn jarenlang Kappie, Koning Hollewijn en Panda. In afwijking van de normale gang van zaken bij de Toonder produkten, die gebruik maken van tekenaars en inkters, verzorgde en verzorgt hij de hele procedure zelf. De teksten van veel van deze verhalen werden geschreven door o.a. Lo Hartog van Banda en Eiso Toonder. Van Holle Pinkel, de dagstrip van Andries Brandt, nam P.W. tijdens het 11de verhaal het tekenwerk over. Na het stopzetten van deze reeks (16 verhalen) verscheen Holle Pinkel als weekstrip, teksten en tekeningen van Piet Wijn, in de Spiegel. Na drie verhalen stopte hij de reeks en begon met Puk en Poppedijn, deze reeks van in totaal 25 verhalen verscheen in de Spiegel en in de Prinses. De kleuren werden verzorgd door Wim Lensen. Voor het meisjesweekblad Tina tekende F.W. Jennifer Scott (4 verhalen), teksten van Andries Brandt.
Sinds 1975 verschijnt een nieuwe strip van hem in Donald Duck. De teksten van "Douwe Dabbert" werden geschreven door Tom Boep.
Verder publiceerde hij: Scheepsjongen van de Bontekoe (naar de roman van J. Fabritius) en Alleen op de wereld (naar de roman van H. Malot), voor beide verhalen verzorgde Hans Jacobs de teksten.
Slechts een klein aantal strips zijn in boekvorm verschenen, te weten: Aram - verhalen div. uitg., Scheepsjongen van de Bontekoe - slecht ingekleurd en met ontbrekende nummers, 4 deeltjes van Frank de vliegende Hollander en in Stripschrift het Aam verhaal nr. 9 en De Moorse Tovenaar.
Frank de vliegende Hollander werd geschreven door Evert Werkman en in o.a. de Parool bladen gepubliceerd. Hij illustreerde in De Libelle (in 1950), in Het Tom Poes weekblad en in de Revue (1951-52).
Voor Wolters-Noordhoff - Groningen illustreerde hij een serie van drie boekjes: Mannen van naam, geschreven door

JOHAN KOELEMAN

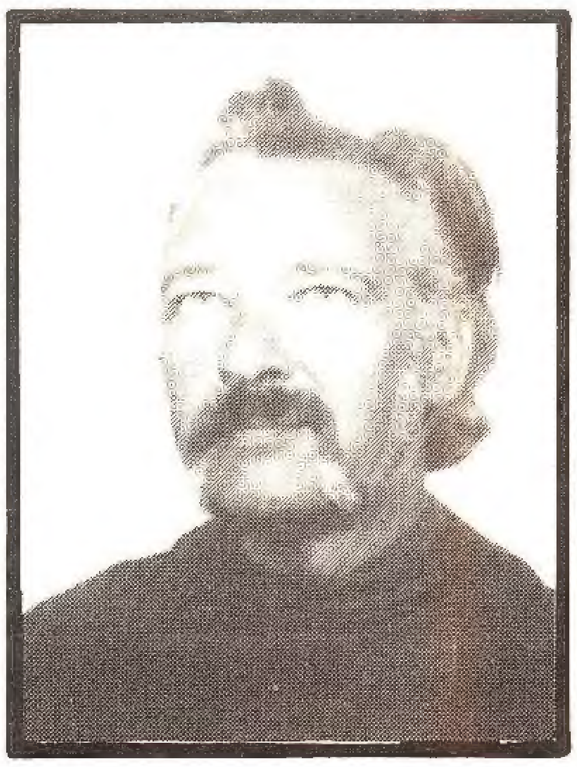

De reeks "Pinkie Pienter" die in een grote oplaag is verspreid, is geen of nauwelijks een objekt voor verzamelaars. De kwaliteit is niet zo geweldig, dit is echter grotendeels te wijten aan de kleuren die uitgeverij Mulder & Zoon heeft aangebracht en waar de tekenaar totaal geen invloed op heeft gehad. In opdracht van de uitgever is de strip duidelijk geïnspireerd door Kuifje. De tekenaar en tevens schrijver van deze stripfiguur is Johan Hendrik Koeleman. Van beroep reklametekenaar.
Hij is geboren op 30-10-1926 te Amsterdam. De plaats waar hij altijd heeft gewerkt en nog steeds woont.
Na de lagere school volgde hij de 3-jarige dagkursus Grafische School als reproduktietekenaar en wel van 1940 tot 1943. Hierna ging hij naar de Kunstnijverheidsschool, de kursus van 4 jaar brak hij na 3 jaar af en daarna, in 1946 ging hij werken bij een reklamebureau. In deze branche heeft hij tot 1969 gewerkt, met een "pauze" als free-lancer van 1960 tot 1965, vervolgens weer als vaste medewerker op de studio van een reklamebureau. In dit jaar moest hij zijn werk wegens gezondheidsredenen opgeven.
De strip Pinkie Pienter is eigenlijk toevallig ontstaan. In 1955 zocht Johan Koeleman wat bijverdienste en hij stuurde naar diverse uitgevers wat illustratiemateriaal in de hoop dat men hem als free lance illustrator zou aantrekken. Hij kreeg diverse reakties, o.a. van uitgeverij Mulder & Zoon (Amsterdam) die in navolging van het grote sukses van de strip en in het bijzonder die van Kuifje, eveneens een dergelijke voltreffer in hun pakket wilden hebben. In de reeks "Pinkie Pienter" zijn 18 albums (van 64 pag.) verschenen. Johan Koeleman heeft de albums 1 tot en met 16 (1955-1960) ontworpen en getekend, maar was op den duur - zoals hij zegt - "doodmoe" van het jochi. Verhaal 17 en 18 zijn geproduceerd door de tekenaar A. Overeijnder. Om commerciële redenen zijn de verhalen gesplitst in 3 albums per verhaal, voor deze 48 albums zijn nieuwe omslagen en titels door J.H.K. ontworpen, om de overgang tussen deze deeltjes begrijpbaar te maken schreef hij de in- en uitleidingen.
P.P. is in het Engels, Duits en Frans vertaald en verscheen o.a. in het Franstalige Canada.
Oplaagcijfers (vanaf 1957):
eerste reeks gebonden Ned. tekst, totaal 190.600 stuks.
Franstalig, 378.000 stuks.
Tweede reeks: Ned. tekst, 505.800 en Franstalig 1.743.000 stuks.
De eerste 4 boeken van de eerste reeks zullen in het najaar weer worden uitgegeven. Johan Koeleman heeft tevens in diverse maandelijkse periodieken geïllustreerd. Hij trouwde in 1950 en hij heeft 3 kinderen.

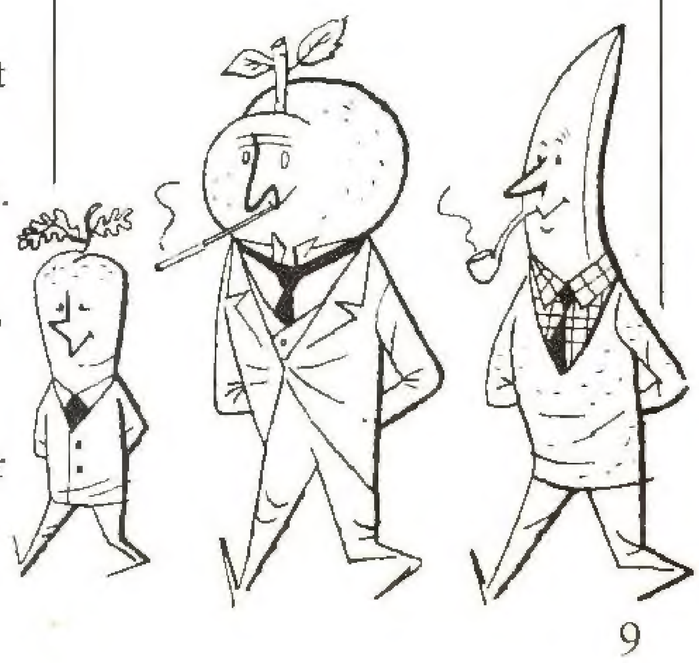

Grimme en Norel (omstreeks 1956).
Piet Wijn verhuisde in 1953 van Hilversum naar Den Haag, waar hij tot heden nog woont. Hij trouwde in 1955 en hij heeft 2 kinderen.

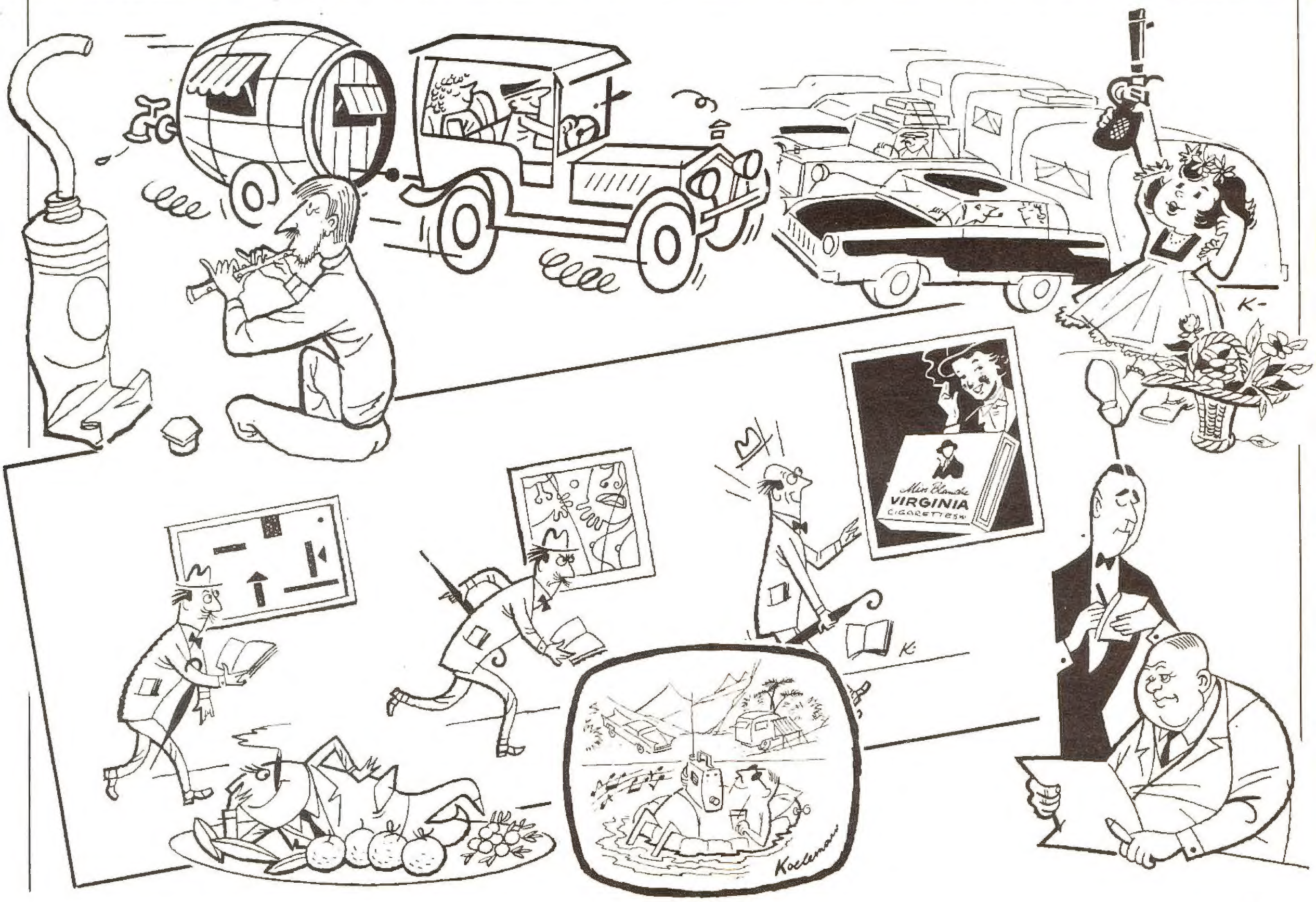

BESTUURS MEDEDELINGEN

KENT U DE STRIPANTIKWARIATEN?

Amsterdam:
Drukwerk
Mauritskade 113
Lambiek
Kerkstraat 104
Plaatjes-Boekjes
Joos-Banckersweg 27
Richard
Rombout Hogerbeetsstraat 78
Wout
Oostenburgergracht 69

Den Haag:
De Blauwe Lotus
Klimophof 3 en
Leyweg 1244
Panda
Frederikstraat 151

Rotterdam:
Nero
Zwaanshals 215
Old Comic House
Frits Ruysstraat 28
Wammes Waggel
St. Mariastraat 3

Bussum:
Wammes
Laarderweg 10

Dordrecht:
Sjors
Voorstraat 371

Groningen:
Henkus en 10
Eeldersingel 10

Haarlem:
De Jacobijn
Jacobijnestraat 10

BOMMEL-UITGAVEN

De legale Bommelreeks, uitgave van De Bezige Bij in samenwerking met Het Stripschap. Een uitgave, goedgekeurd door het Ministerie van CRM, en dagblad Het Parool. Redakteur Frank Zijp in deze krant op 3-5-1975: "Jeugdsentimentelen die uit zijn op vervanging van verloren vroeger bezit, is aan te raden het iets te witte papier van de nieuwe aankoop snel in de zon te laten vergelen, hun naam met hanepoten voorin elk deeltje te schrijven, ze niet uit te lenen aan buurjongens of met vriendjes te ruilen voor drop, sigaretten of foto's van blote meiden."

Data van Uitgifte

De boekjes verschijnen met een 2-maandelijkse frekwentie en wel:

set A, verschenen 10-3-1975, bestaande uit:
MV-5 De Drakenburcht
MV-16 De Bergmensen
set B, verschenen 9-4-1975, bestaande uit:
MV-6 Het Verdwijneiland
MV-17 Het geheim van het Noorderlicht
set C, verschenen 17-6-1975, bestaande uit:
MV-7 De Reuzenvogel
MV-22 De Meester-Schilder
set D, gepland midden augustus, bestaande uit:
MV-9 Het eiland van Grim, Gram en Grom
MV-13 De laatste Markies van Carabas
set E, gepland midden oktober, bestaande uit:
MV-10 De zieke hertog
MV-21 De Superfilm-onderneming
set F, gepland midden november, bestaande uit:
MV-8 De rare uitvinding
MV-14 Het land van de blikken mannen

MV-9 Het eiland van Grim, Gram en Grom, eerder verschenen bij De Muinck, nu echter met de originele tekeningen. Katalogusprijs van het De Muinck boekje volgens de Bommelbibliografie f 60,—, nu bij ons slechts f 3,75 of f 2,75 én origineler.

MV-13 De laatste Markies van Carabas, eerder verschenen bij DAVID, (katalogusprijs f 35,—), nu echter kompleet met de 6 manko's 337-338-340-416-418. Heeft iedereen deze drukfout al verbeterd in de Bommelbibliografie?

prijzen

Prijzen voor set D-E-F.
De winkelprijs is f 7,50 per set van 2 boekjes.
Houders van een CJP-paspoort kunnen zich bij hun CJP-buro opgeven en betalen bij abonnement de gereduceerde prijs van f 13,— per 2 sets.
Abonnees van Stripschrift betalen bij abonnement de gereduceerde prijs van f 16,50 per 3 sets.

Bij set C, verzonden in juni, ontvingen alle ingeschrevenen een vervolgacceptgirokaart. Spijtoptanten en Nieuwe abonnees kunnen inschrijven door het overmaken van f 16,50.

Prijzen voor nabestellingen van set A-B-C m.i.v. 1-9-1975

	leden	niet-leden
Los boekje MV-5/6/7/16/17/22, per boekje	f 3,50	f 4,25
Set A/B/C, per set	f 6,—	f 7,50

Alle betalingen op postgiro 3291121 tnv Penn. Het Stripschap, Spec. Uitgaven, Postbus 104, Uithoorn.

Hans S.

RUIL ADVERTENTIES

Prijs f 5,- voor leden en f 7,50 voor niet-leden voor maksimaal 40 woorden. Tekst op achterkant van girokaart
Gironummer 209948

GEVRAAGD
Nrs. 1 t/m 11 van Bommelkoerier
Nrs. 1 t/m 3 van Striprofiel
Nrs. 1 en 3 van Stripbewust
Tegen behoorlijke vergoeding of event. stripboeken
Rob van Eijck, Rijnsburgerweg 119a, Leiden, tel.: 071-55813

GEVRAAGD
Eric de noorman: de huid van de beer (kn)
AANGEBODEN
Eric de noorman: 1. de ring van Honoria (kn), 2. wolters: deel 3, 7 t/m 11, 3. ned. serie: deel 2, 3, 6, 11, 12, 14, 26, 37
Blueberry-serie kompleet
kapitein Rob: onderwereld van lupardi
R. Pruijssers, Stoelenmatter 20, Hoorn

GEVRAAGD:
Valiant. Revue 1956-43 ev., 1957, 1958, 1959, 1960, 1961.

AANGEBODEN
Arretje Nof 1930 compleet.
Monki en Popeye.
J. Crijns, H. Cleyndertweg 133, 020-27 12 69.

GEVRAAGD BRIEFKONTAKT
met Noord- en Zuidnederlandse verzamelaars van Nederlandstalige SF-STRIPS voor epochemakend projekt.
Antwoordzegel bij 1e reaktie bijsluiten svp.
A. Hermus, Stanleylaan 272, Utrecht

GEZOCHT
WIPPEROEN (TELEGRAAF)
Tekko Taks: Matta Grosso I en II - Jaargangen Tom Poes Weekblad - Jaargangen Ned. Fix en Foxi - Franse "Dicky" albums - Flook - Boner's ark. met koala Cubcake - Duitse Fix und Foxi (oude) - Mighty Mouse - Felix the Cat (oude) - Panda - Niconijn - Rick de Kikker (knipsels)
Klaas van der Spoel, Paterswoldseweg 144a, Groningen - Tel. 050-25 57 91

GEVRAAGD
Het ± 25 jaar oude kinderboek "Pepipo's wonderlijke reizen", van de schrijver Iqmacq Del. Boz.
Ook inlichtingen over uitgever en illustrator zijn heel erg welkom.
Madeleine de Vries, Atelier Zeeburgerdijk 25 zolderetage, Amsterdam

HET GROENE GEVAAR

Met een zwaar brommend geluid schoof de eerste tank over de heuvel heen. Plots verscheen als uit het niets komend een grote gedaante. Het groenachtige ding sprong bovenop de tank, deukte hem in, en nog voordat de bemanning van het oorlogstuig van de schrik was bekomen, rukte het log uitziende groene gevaarte de tank in repen uit elkaar. . . De tweede tank bereikte de top van de heuvel, maar aleer de inzittenden konden zien wat er met hun kameraden was gebeurd, belandde het groene ding met een reusachtige sprong vlak voor hen en begon meteen, onder het uitstoten van enkele brullen, de tweede tank als een prop papier in elkaar te drukken. Meerdere tanks verschenen nu gelijktijdig op de heuvel. Verstoord keek het monster in hun richting, hij fronste de dikke wenkbrauwen alsof het kwaad was dat hij tijdens zijn spel gestoord werd. Ergens, in één van de tanks, gaf een officier het commando 'vuur' en een regen van granaten belandde op het monster. Deze schudde het hoofd achterover, brulde "Mensen willen Hulk dood, Hulk wil mensen dood!" en rende ongeblesseerd door de granatenregen op de rij tanks in. . .

Dit is één van die typische gebeurtenissen, die men minimaal één keer in elke aflevering van de serie THE INCREDIBLE HULK tegenkomt.

THE INCREDIBLE HULK is een comic-reeks die maandelijks verschijnt bij de Amerikaanse uitgever MARVEL, en het mag rustig gezegd worden dat dit één van de succesreeksen is van de uitgever.

In het begin van de zestiger jaren probeerden een tekstschrijver en een tekenaar om de uitgebluste amerikaanse uitgever ATLAS weer wat leven in te blazen. Stan Lee en Jack Kirby gingen zitten broeden op een nieuwe stripheld, maar dan een die niet in het platgetrapte cliché-pad van al zijn voorgangers trad. Uit de bus kwam THE FANTASTIC FOUR, vier gemuteerde mensen die zich voor de gerechtigheid in de wereld inzetten. Al direct na het verschijnen van de eerste vier delen begon zich het succes van deze serie te manifesteren in de vorm van lezersbrieven. Een tweede serie moest nu gecreëerd worden, en alras kwam Lee met de HULK op de proppen; een wezen dat onoverwinnelijk en niet te doden was. In het eerste deel wordt verhaald hoe professor Banner, een amerikaans geleerde, een proefneming met een nieuw soort bom neemt. Vlak voor de ontploffing ontdekt hij een teenager in het proefterrein. Hij rent er opaf en gooit de jongen in een greppel. Door deze daad wordt hij zelf het slachtoffer, want nog voordat hij de jongen in de greppel kan volgen, detoneert de bom en wordt prof. Banner vol getroffen. Na afloop vindt de jongen de prof. nog in leven en brengt hem naar het laboratorium. Iedereen is verbaasd dat Banner nog leeft, maar afgezien van een dosis radioactieve straling die hij heeft opgelopen, schijnt de prof. het er zonder lichamelijk letsel af te hebben gebracht. Als prof. Banner en de teenager alleen in een kamer zitten, gebeurt er iets griezeligs. De professor begint langzaam maar zeker van gedaante te veranderen; zijn lichaam wordt wat groter en breder en zijn huid krijgt een grijze gloed: de Hulk is geboren! Eigenaardigerwijs kan de Hulk zich niets meer herinneren van zijn leven als prof. Banner, hij brabbelt maar wat voor zich heen en klaagt dat hij opgesloten zit. Tijdens zijn ontsnappingspoging waarbij hij hele muren omverloopt, krijgt hij het leger achter zich aan en er ontstaat een enorm gevecht. Op een gegeven moment is het monster echter onvindbaar. Tijdens een klopjacht die het leger dan organiseert ontdekt men prof. Banner. Het bleek nl dat Banner zich onverwachts in het monster veranderde maar even onverwachts ook weer terug in zijn oude mensachtige vorm. Later zou blijken dat deze veranderingen sterk beïnvloed worden door emoties. In ieder geval zoekt het leger tevergeefs naar de Hulk, want professor Banner kijkt wel uit om zijn geheim aan de grote klok te gaan hangen. De teenager voelt zich diep in de schuld staan bij de professor en zwijgt eveneens, beter nog, hij probeert zoveel mogelijk om het monster te beschermen.

Nadat er zes delen waren verschenen bleek de serie THE INCREDIBLE HULK niet aan het verwachte succes te voldoen en werd ze gestopt. Een jaar lang lag de Hulk als idee in de ijskast, totdat men hem daar weer uithaalde en hem voor het eerst weer liet verschijnen in de serie TALES TO ASTONISH; een reeks die al enige jaren liep en die constant wisselende helden bevatte, zoals ANT MAN en GIANT MAN. In deel 58 kwam de Hulk als gast in een verhaal van Giant Man, een verhaal van de hand van Kirby. Het verhaal werd als leuk ontvangen en men besloot om de Hulk voorlopig een vaste plaats in TALES TO ASTONISH te geven. Beginnend met deel 59 verscheen er in elke aflevering een verhaal van 10 pagina's van de Hulk. De andere tien pagina's bevatten een verhaal van Giant Man. Later, in deel 70, wordt Giant Man vervangen door SUB-MARINER. Nadat Kirby een start had gemaakt met de Hulk in de delen 58 en 59, nam Steve Ditko het van hem over voor een periode van acht afleveringen. Daarna nam Kirby het weer over en tekende de verhalen samen met Mickey Demeo; hierbij was Kirby's aandeel hoofdzakelijk het verzorgen van de lay-out. Soms werd dit team afgewisseld door tekenaars als Powell en Everett. Geheel in tegenstelling tot de eerste verschijning van de Hulk in zijn eigen uitgave, bleek hij nu wel bij het publiek in te slaan. De vraag naar de Hulk werd tenslotte zo groot dat men het wel kon vergeten om deze held weer uit TALES TO ASTONISH te laten verdwijnen. Al direct vanaf het begin vormden de korte Hulk-afleveringen in ASTONISH een serie, dwz het verhaal liep door van de ene aflevering in de andere. Misschien lag daarin wel het succes van dit groene, logge gevaarte. In dit verhaal, dat uit een aaneenschakeling van gevechten bestaat, staat de Hulk bijna continu tegenover twee aartsschurken: DE LEIDER en DE KAMELEON. Het gehele verhaal door produceren deze twee wezens het ene monsterlijke gedrocht na het andere, en stuk voor stuk is het de taak van de Hulk om ze in elkaar te slaan. Men vraagt zich tenslotte af of de lezers het niet eindelijk eens zat zijn om voortdurend hetzelfde verhaalpatroon onder de neus te krijgen. Aan een stuk door wordt vlak voor de lezer zijn neus mensen de vernieling in geholpen, tanks in de poeier geslagen, superwezens vernietigd, enz, enz. Een voorbeeld probeerde ik bij het begin van dit artikel te geven.

Ondanks al zijn gevechten en de eentonigheid van het verhaal kreeg de Hulk in 1968 toch een eigen uitgave, doch Marvel zou Marvel niet zijn als dat weer niet op een bijzondere wijze zou gebeuren. Men stopte de reeks TALES TO ASTONISH met deel 101 en startte de reeks THE INCREDIBLE HULK met deel 102, hoewel dit in feite het eerste deel van de nieuwe reeks was. Het resultaat was dat de Hulk-liefhebbers nu met drie verschillende reeksen opgescheept zaten. Als eerste de eigen Hulk-reeks die maar zes delen

lang werd, dan de inwoning van de Hulk-reeks bij TALES TO ASTONISH en tenslotte voor de tweede keer een eigen Hulk-reeks die met nummer 102 start.
De eerste vier delen, dwz aflevering 102 t/m 105, bevatten tekenwerk van Marie Severin en scriptwerk van Garry Friedrich. Na een herhaling van het eerste Hulk-verhaal betreffende de oorsprong van het groene monster, werd het verhaal vervolgd met het nog lopende verhaal dat in TALES TO ASTONISH deel 101 nog niet was afgelopen. Dit was een zeer slechte start voor een nieuwe serie, maar zo slecht als het eerste deel was, zo goed was het tweede (deel 103). Een heerlijk science fiction verhaal over een ruimteparasiet die zich voedt met de levenssappen van levende wezens. Aangezien de Hulk zo sterk is, probeert de parasiet de levenssappen van de Hulk op te zuigen; iets waarmee de Hulk het natuurlijk niet eens is. Een zeer goed verhaal, maar. . . de eentonige gevechten blijven. Dit is echter ook onvermijdelijk, want wat kan men met een stripverhaalheld uithalen als het basisgegeven waarmee men moet werken de onoverwinnelijkheid van de held is? Vanuit dat standpunt bezien kan men alleen nog maar verbaasd zijn dat de scriptschrijver het nog zo lang heeft uitgehouden. Beter nog, dat ze kans gaan zien om de serie wat meer op te vijzelen. Een eigen karakter hoeft de reeks niet te krijgen, want door die eeuwige gevechten heeft hij die al.
De nu volgende delen vormen weer een aaneenschakeling van gevechten tussen de Hulk en allerlei superwezens, maar ditmaal zijn het geen creaties van DE LEIDER of DE KAMELEON. De ideeën worden wat frisser en het is duidelijk te zien dat men bij de uitgever van alles doet om de serie een kans van levensvatbaarheid te geven.
Bijna gelijktijdig met het verschijnen van de nieuwe Hulk-reeks, kwam het eerste Hulk-jaarboek op de Amerikaanse stripmarkt. Het was een extra dikke uitgave met een compleet verhaal van 51 bladzijden van de hand van Marie Severin. Behalve het feit dat verhalen van die lengte een zeldzaamheid zijn bij Marvel, was ook de inhoud, voor een Hulk-verhaal, nogal van hoog gehalte. Natuurlijk barst het weer van de nodige en onnodige gevechten, maar verder is Hulk's strijd tegen de ONMENSEN lekker om te lezen.
In deel 106 treedt voor de eerste keer Herb Trimpe als Hulk-tekenaar op de voorgrond, en blijft dat, want tot de dag van vandaag wordt de Hulk alleen nog maar door Trimpe getekend; afgezien van de perioden waarin Trimpe door ziekte niet kan tekenen en er toch een Hulk-nummer moet verschijnen.
Behalve Trimpe treedt nu ook een nieuwe scriptschrijver voor de Hulk op de voorgrond: Roy Thomas. Beide mannen, dwz zowel Trimpe als Thomas, geven de serie een geheel nieuw gezicht. Trimpe is een tekenaar die voor de Hulk geboren schijnt te zijn, want de stijl en manier van lay-out is precies datgene wat voor deze reeks geschikt is. Roy Thomas daarentegen begint het karakter van de Hulk wat meer uit te diepen. Al jaren lang loopt de Hulk nu al in TALES TO ASTONISH maar nog nooit had een scriptschrijver er aan gedacht dat de Hulk ook maar een wezen is met een eigen gevoelsleven. Altijd hadden zij het logge gevaarte als een soort gevoelloze strijdmachine gezien, en het bij hun script ook altijd zo gelaten. Thomas was echter de eerste die de mogelijkheden van de Hulk zag: hij begon de verhouding tussen de Hulk als gevaar en prof. Banner als het lijdzame slachtoffer scherper te stellen. Bovendien maakte hij van de vage aanwezigheid van de generaal en diens dochter gebruik om het zieleleven van Banner sterk naar de voorgrond te schuiven. Het was tot nu toe nog nooit een geheim geweest dat Banner en de generaalsdochter verliefd waren op elkaar, maar nog nooit had men dit gegeven in een verhaal gebruikt. Het enige wat in al die jaren was gewijzigd was de kleur van de huid van de Hulk (nl al in het tweede deel van de Hulk-serie van grijs naar groen) en het verdwijnen van de teenager die bij het ontstaan van de Hulk zo'n grote rol had gespeeld.
De eerste belangrijke rode draad die door de serie gaat lopen is Banners speurtocht naar een middel om de verandering van zijn lichaam tegen te gaan. Als hij dit middel tenslotte in deel 130 vindt, blijkt het experiment lelijke gevolgen te hebben, want de twee persoonlijkheden Banner en Hulk worden gesplitst en leven als twee aparte wezens verder. Omdat de Hulk nu niet meer in Banner kan veranderen is er een nog groter gevaar opgedoken dan dat de Hulk vroeger al vormde. Banner besluit dan zichzelf maar op te offeren door de twee persoonlijkheden weer te herenigen.
De tweede rode draad bestaat uit de verhouding met Betty, de generaalsdochter, en de Hulk. Betty houdt van Banner maar kan niet met hem trouwen omdat Banner een gevaar voor de gemeenschap vormt. Bovendien wil ze zowel Banner als haar vader helpen, en dat veroorzaakt conflicten in haar zieleleven aangezien de generaal en de Hulk twee doodsvijanden zijn.
De derde rode draad is, voor zover men van een rode draad kan spreken, Hulk's avonturen in het micro-rijk. Het gegeven is overgenomen van een kort SF-verhaal van Harlan Ellison: THE BEAST THAT SHOUTED LOVE.
De Hulk wordt verkleind, komt in een paradijsachtig land terecht waar hij tot zijn verrassing wel het lichaam van de Hulk behoudt, maar tevens de geest van Banner in zijn brein heeft. Banner, en dus ook de Hulk, wordt verliefd op Jarella, een koningsdochter. Als hij weer door zijn vijanden in de reële wereld wordt gehaald, blijft hij treuren om zijn geliefde. Een latere poging om het micro-rijk weer te bereiken wordt een complete mislukking en Banner raakt verdwaald in de ruimte.
Deze laatste rode draad, is het beste wat de Hulk-reeks tot nu toe heeft gebracht. Het verhaal helt zwaar over naar fantasy en even later naar jereinste space-opera. Trouwens, de science fictionliefhebbers hebben bij het lezen van de Hulk-reeks niet te klagen, want vanaf deel 103 overheerst dit genre van literatuur in de serie sterk. Het is ook duidelijk dat dit de enige manier is om de serie in leven te houden, want hoewel DE LEIDER en DE KAMELEON nog eens terug zijn gekomen, was het van zeer korte duur, en had het ook meer het idee van 'laten we nog iets van die goeie oude tijd terughalen'. Trouwens, gastoptredens in de Hulk-serie te over. De FANTASTIC FOUR (vier verdedigers) kwamen in deel 122 nog even om de hoek kijken, en ook andere minder bekende helden zoals WARLOCK vinden hun plaatsje in de reeks.
De relatie HULK-WERELD is van simpele opzet. De Wereld ziet de Hulk als gevaar en doet van alles om dit gevaar te vernietigen. De Hulk daarentegen voelt zich eenzaam en zoekt lotgenoten, cq vrienden. Maar doordat hij overal altijd wordt verstoten, raakt hij steeds meer verbitterd op de mensen. Dat hij toch altijd voor de mensen in de bres springt als er weer ergens een groot gevaar opduikt, komt hoofdzakelijk doordat dat gevaar (bijna altijd in de vorm van een superwezen) hem zelf opzoekt. De superwezens gaan er meestal van uit dat wanneer ze Hulk eenmaal hebben verslagen de wereld aan hun voeten zal liggen. Bij een gevaar dat de Hulk niet opzoekt, vindt Banner (als hij weer een mens is) dat hij zijn plicht moet doen als burger en biedt zijn diensten aan het land aan. Helaas begint de serie de laatste maanden weer drastisch in kwaliteit te verminderen; sinds Len Wein in deel 179 het script heeft overgenomen gaat het bergafwaarts. Gerry Conway, de opvolger van Steve Englehart, had hiervoor al het begin gemaakt.
Na het HULK-SPECIAL dat in 1968 met het verhaal van Severin verscheen, zijn er nog drie jaarlijkse uitgaven geweest. Alle drie de delen bevatten herdrukken van de korte afleveringen die in TALES TO ASTONISH zijn verschenen. Omgerekend in de nummers van de ASTONISH-reeks bevatten ze gezamenlijk de delen 62 t/m 66 en 70 t/m 77. Men is er echter mee gestopt omdat de verkoop nu niet bepaald denderend was, hetgeen toch echt niet verwonderlijk is, wanneer men die oude rommel met de huidige serie vergelijkt.
Als afsluiting van dit artikel vindt men een bibliografie van de Hulk. Hierin zijn alleen de titels van de 'echte' Hulk-reeks opgenomen, en de andere series alleen bij name genoemd. Dit laatste heeft een duidelijke reden: de afleveringen van 10 bladzijden geven zo'n ontiegelijke puinhoop aan nietszeggende titels dat ik ze bewust heb weggelaten. Van de speciale reeksen heb ik verder alleen het jaarboek genoemd omdat zij als aanvulling van de nu lopende reeks gezien moeten worden. De reeks Hulk-herdrukken in MARVEL SUPER HEROES heb ik achterwege gelaten omdat deze afleveringen niet bij de originele uitgave passen. Behalve het feit dat men in deze reeks te hooi en te gras oude Hulk-verhalen uit de reeks TALES TO ASTONISH herdrukt, gebeurt dat ook nog op een zodanige wijze dat een verzamelaar er geen wijs meer uit kan worden. Deze manier van werken doet sterk denken aan de Nederlandse uitgaven van de Hulk. Hier te lande verscheen deze figuur onder de naam RAUWE BONK en leefde slechts enkele deeltjes lang. Daarna werd hij door de uitgever Classics als een soort 'opvulsel' gebruikt. Wanneer men een verhaal van een willekeurige held klaar had voor de druk en nog enige bladzijden over had, dan werd een verhaal van de Hulk (uit de ASTONISH-tijd) genomen en het er in gepropt. Wanneer het verhaal echter ondanks zijn tien bladzijden nog te lang was, was er nog geen man over boord, want dan werd het einde van het verhaal gewoon weggelaten. Wanneer er dan nog eens in de een of andere Classic-uitgave ruimte kwam dan werd dat einde daarin gestopt. Daarbij werd totaal niet gelet of de verhalen elkaar nog eens opvolgden of niet.
Een bibliografie hiervan zou lang niet gek zijn, want dan weten we tenminste wat waar is geplaatst en kunnen ons dan dmv de amerikaanse titellijst een beeld er van vormen.
In Duitsland gebeurt dat op dit moment beter. Daar is men, na dezelfde werkwijze als die van Classics te hebben gevolgd, eindelijk verstandig geworden. Sinds anderhalf jaar drukt men de Hulk-reeks tamelijk in de goede volgorde af. Hoewel de vertaling veel te wensen over laat, is dit toch DE kans voor Nederlandse verzamelaars om hun Hulk-serie compleet te

krijgen. (Trouwens ook de series: FANTASTIC FOUR, FRANKENSTEIN, DRACULA, AVENGERS, SPIDERMAN).
Op dit ogenblik zijn er bij WILLIAMS-VERLAG achttien delen van de Hulk verschenen. De eerste drie delen komen overeen met de delen 1 t/m 3 van de allereerste Amerikaanse HULK-reeks. Deel vier en vijf komen samen overeen met deel 4 van de eerste HULK-reeks. En deel zes komt overeen met het verhaal dat in TALES TO ASTONISH nummer 60 staat. Elke volgende duitse aflevering (dwz vanaf deel zeven) komt overeen met de chronologische volgorde van de Hulk-afleveringen in TALES TO ASTONISH. Afgezien van vier verhalen, die de Duitse serie heeft overgeslagen, kan men op deze manier zijn Amerikaanse serie (en eventueel ook zijn Nederlandse serie) tamelijk kompleet maken.
Wanneer men nu het bovenstaande epos over Hulk's eigen serie nog eens overdenkt, moet men toch toegeven dat het groene gevaarte een eigenaardig geval is. Want terwijl hij moeite heeft om zijn eigen reeks levensvatbaar te houden komt men hem in andere series ontzettend veel tegen. Op de een of andere manier schijnt de Hulk zich beter in een serie te kunnen handhaven waarvan hij niet de hoofdpersoon is dan andersom. In bijna elke reeks van Marvel vindt men op een gegeven moment de Hulk weer terug: FANTASTIC FOUR, AVENGERS, SPIDERMAN, etc. In de AVENGERS maakte hij oorspronkelijk, dwz in de eerste drie delen, deel uit van de heldengroep, doch alras werd hij door CAPTAIN AMERICA vervangen. Dit belette hem echter niet om nog vele gastoptredens in deze reeks te houden, zo vaak zelfs dat men hem ook later nog als een AVENGER kon beschouwen, die vaak op reis was en daarom niet altijd van de partij. De reeks THE AVENGERS startte in september 1963, een tijdstip dat precies valt tussen het verdwijnen van de eerste HULK-serie en diens latere verschijning in TALES TO ASTONISH. De poging om de Hulk uit de ijskast te halen, waarin hij toen zat, mislukte net zoals de eerste Hulk-serie. Een beter resultaat had de Hulk in de reeks THE DEFENDERS die in augustus 1972 startte. THE DEFENDERS heeft als reeks dezelfde strekking als THE AVENGERS, en zijn verschijning heeft eigenlijk twee oorzaken: ten eerste wilde men profiteren van het succes van de al sinds jaren lopende serie THE AVENGERS door nog zo'n serie op de Amerikaanse stripmarkt te gooien; en ten tweede kon men in deze serie weer eens al die helden stoppen die geen eigen serie meer hebben of hadden.
Aangezien de reeks enige aantrekkingskracht moest hebben op de kopers, stopte men ook de Hulk erin. Hoofdzakelijk met de achtergedachte hem tezijnertijd door een andere held te vervangen.
In ieder geval hoop ik zelf dat dit laatste nog lang op zich zal laten wachten, want in THE DEFENDERS komt hij beter uit de verf dan al die stompzinnige gastoptredens in andere series, waar hij alleen maar binnengehaald wordt omdat men een stuk actie nodig heeft.

Copyright by INFO.

BIBLIOGRAFIE

THE HULK
Dit is de eerste serie waarin de HULK verschijnt. De serie bestaat uit zes delen en verscheen in de tijdsperiode mei 1962 t/m maart 1963. Deel 2 en 6 bevatten verhalen en covers van Steve Ditko. Alle andere delen bevatten het werk van Jack Kirby.

TALES TO ASTONISH
Dit is de tweede serie waarin de HULK verschijnt. De serie (dwz de 'HULK-serie') bestaat uit 44 delen (oftewel 44 afleveringen) die respectievelijk verschijnen in de ASTONISH-delen 58 t/m 101. De delen verschenen in de tijdsperiode augustus 1964 t/m maart 1968. Jack Kirby tekende de verhalen voor de delen 58, 59, 68 t/m 84; hierbij werd hij bij de delen 73 en 74 gesteund door Powell en bij de delen 78 t/m 84 door Everett. Ditko verzorgde de delen 60 t/m 67.

THE HULK
Dit is de derde serie waarin de HULK verschijnt. Deze serie startte in april 1968, en loopt op dit moment nog steeds. Het tekenwerk van de eerste vier delen wordt verzorgd door Marie Severin, de rest (op een enkele uitzondering na) door Herb Trimpe.
Hieronder volgt de titellijst van deze serie:
102. This world not his own
103. And now the space parasite
104. Ring around the Rhino
105. This monster unleashed
106. Above the earth a titan rages
107. Ten rings hath the Mandarin
108. Monster triumphant
109. The monster and the man-beast
110. Umbu, the unliving
111. Shanghaied in space
112. The brute battles on
113. Where fall the shifting sands?
114. At last I will have my revenge
115. Lo, the leader lives
116. The Eve of Annihilation
117. World's end?
118. A clash of titans
119. At the mercy of maximus the mad
120. The evil inhumans
121. Within the swamp there stirs the glob
122. The Hulk's last fight
123. No more the monster
124. The Rhino says no
125. And now the absorbing man
126. Where stalks the night-crawler
127. Mogol
128.
129. Again, the glob
130. If I kill you, I die
131. A titan stalks the tenements
132. In the hands of Hydra
133. Day of thunder . . . Night of death
134. Among us walks the Golem
135.
136.
137.
138. Sincerely, the Sandman
139. Many foes has the Hulk
140. The brute that shouted love at the heart of the atom
141. His name is Samson
142. They shoot Hulks, don't they?
143. Sanctuary
144. The monster and the madman
145. Godspawn
146. And the measure of a man is death
147. And then the Holocaust
148.
149. The inheritor
150. Cry Hulk, Cry Havok!
151. When monsters meet
152. But who will judge the Hulk?
153. The world, my jury
154. Hell is a very small Hulk
155. Destination: nightmare
156. Holocaust at the heart of the atom
157. Name my vengeance: Rhino!
158. Frenzy on a far-away world
159. Two years before the abomination
160. Nightmare in Niagara Falls
161. Beyond the border Lurks death
162. Spawn of the Flesh-eater
163. Trackdown
164. The phantom from 5000 fathoms
165. The green-skinned god
166. The destroyer from the dynamo
167. To destroy the monster
168. The hate of the harpy
169. Calamity in the clouds
170. Death from on high
171. Revenge!
172. And canst thou slay the juggernaut?
173. Anybody out there remember the cobalt man?
174. Doomsday down under
175. Man-brute in the hidden land
176. Crisis on counter-earth
177. The man-beast triumphant
178. Triumph on terra two
179. Re-enter the missing link
180. And the wind howls. . . wendigo
181. And now the wolverine
182. Between hammer and anvil
183. Fury at 50.000 volts
184. Shadow on the land
185. Death Knell
186. The day of de devastator.

THE HULK SPECIAL
Deze serie bestaat uit vier jaarlijkse afleveringen van de HULK. De delen verschenen respectievelijk in 1968, 69, 71 en 72.
1. A refuge divided
(Een 51 pagina's tellend verhaal van de hand van Marie Severin)
2. Enter the chameleon
(Bevat de vijf afleveringen die verschenen in TALES TO ASTONISH deel 62 t/m 66)
3. To live again. . .
(Bevat de vijf afleveringen die verschenen in TALES TO ASTONISH deel 70 t/m 74)
4. Not all my power can save me
(Bevat de drie afleveringen die verschenen in TALES TO ASTONISH deel 75 t/m 77)

MARVEL TREASURY EDITION
5. The hulk on the rampage
(Bevat de twee afleveringen die verschenen in TALES TO ASTONISH deel 79 en 100. Bevat verder complete herdrukken van het derde deel van de eerste Hulk-serie, het elfde deel van Marvel Feature, en het 139e en 141e deel van de tweede Hulk-serie)

DISNEY

Voor de liefhebbers van Walt Disney, die het boek "The Art of Walt Disney" (geschreven door C. Finch en uitgegeven door Fa. Abrams) te duur vonden (± f 140,—) is er goed nieuws. Het boek is nu als paperback verkrijgbaar voor slechts f 25,75 bij the American Discount in de Kalverstraat te Amsterdam. Het is 160 bladzijden dik met dezelfde tekst, behalve het stuk over Disneyland/world. Dit was in het duurdere boek door een ander geschreven en is nu herschreven/bewerkt door Finch zelf. Het aantal illustraties is, alhoewel nog vrij veel, wel "iets" minder. Er zit één kleurenplaat over vier bladzijden in.
Bij Allert de Lange op het Damrak ligt voor f 67,50 het boek Disneyana door Cecil Munsey op de liefhebber te wachten. Hierin staan allerlei Merchandise-figuren/zaken. Poppetjes, boeken, grammofoonplaten en noem maar op. Het telt 386 bladzijden. Achterin staan verder nog vermeld alle (bijna-) Disneyfiguren ooit gebruikt, een groot aantal Amerikaanse Disney-uitgaves enz. enz. **(R.v.Willigen).**

HERE'S

The Incredible HULK!

Starring the world's strongest mortal, who dares to ask the burning question:

"CAN A MAN WITH GREEN SKIN AND A PETULANT PERSONALITY FIND TRUE HAPPINESS IN TODAY'S STATUS-SEEKING SOCIETY?"

ARGHH!

DIE VERANDERINGEN LIJKEN STEEDS PIJNLIJKER TE WORDEN.

3

DIT IS HULK ... VROEGER IN ZIJN VERTWIJFELDE JAREN.

De HULK "VERBANNEN naar het HEELAL"

IN EEN BETONNEN RUIMTE ONDER DE ZEESPIEGEL, BEUKT HET ONGELOFELIJKSTE WEZEN OP AARDE TEVERGEEFS TEGEN DE MUREN VAN ZIJN GEVANGENIS – MUREN GEBOUWD OM EEN ATOOMEXPLOSIE TE KUNNEN WEERSTAAN!

Stan Lee + J. KIRBY

TERWIJL BUITEN DE CEL VAN DE HULK EEN NERVEUZE JONGEN ZACHTJES BIDT, TEGEN BETER WETEN IN HOPEND DAT DR. BRUCE BANNER DE RUIMTE STERK GENOEG HEEFT GEMAAKT OM DE GROOTSTE BEDREIGING DIE DE AARDE OOIT GEKEND HEEFT VAST TE HOUDEN!

OVER EEN PAAR U.R. IS HET OCHTEND, DAN IS DE HULK WEER BRUCE BANNER EN KAN IK HEM VEILIG VRIJLATEN!

EN ZO VINDT IN DIE VERLATEN GROT, VERBORGEN VOOR MENSENOGEN, HET ONVOORSTELBARE DRAMA PLAATS, TERWIJL RICK JONES TROUW DE WACHT HOUDT. HIJ WEET DAT BINNEN DE MUREN EEN MENSELIJKE VERNIETIGINGSMACHINE TRILT OM LOS TE BREKEN!

GODDANK! DE MUREN HOUDEN HET! DE HULK KAN NIET ONTSNAPPEN!

1

ALLEEN MET ZIJN GEDACHTEN OVERDENKT DE JONGEN DE GEBEURTENISSEN VAN DE LAATSTE PAAR UREN, TOEN HIJ EN DR. BANNER NAAR DE VERBORGEN GROT RENDEN ..

SCHIET OP RICK ! HET WORDT DONKER ! DE TIJD DRINGT !

IK KOM ER AAN !

NET OP TIJD ! EN ONTHOUD - NIET OPEN DOEN VÓÓR DE OCHTEND ! WAT ER OOK GEBEURT !

MAAR WAT ALS MIJ IETS OVERKOMT ? ALS IK NIET GOED WORD OF MORGENOCHTEND DE DEUR NIET OPENKRIJG ?

DAT R.S.C.O MOET IK NEMEN RICK ! IK KAN DAARBINNEN BETER ALS BRUCE BANNER STIKKEN, DAN ONTSNAPPEN EN DE WERELD BEDREIGEN ALS ...

DE HULK !

DE MASSIEVE BETONNEN DEUR SLUIT ZICH ACHTER BRUCE BANNER TOT HET BUITEN DONKER WORDT EN DAN, ZOALS ZO VAAK ELDERS IS GEBEURD

VERANDERT DE ZACHTAARDIGE GELEERDE OP'N ONTSTELLENDE MANIER

EN WORDT ***DE HULK !!!***

TEVREDEN DAT HET MONSTER VEILIG IN Z'N CEL ZIT VERLAAT RICK DE GROT EN BEGEEFT ZICH NAAR BRUCE BANNER'S FLAT OM EENS GOED TE GAAN SLAPEN

IK KAN BEST WEL WAT SLAAP GEBRUIKEN !

MAAR PLOTSELING

STAAN BLIJVEN DAAR ! JIJ BENT RICK JONES HÈ ?

JA, GAAT DAT JOU WAT AAN NAPOLEON ?

MP

2

NIEMAND DEZER STRIPKARAKTERS ZAL DAGINDE GAAN VERTOEVEN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK DOEN, ***HOUDT RICK JONES AAN !*** GENERAAL R.S. WEET DAT JIJ DE ENIGE BENT DIE DE GROT KAN BEREIKEN

EN IN ZIJN HOOFDKWARTIER EEN PAAR MILE VERDER HOUDT 'THUNDERBOLT' [illegible] SCHE STAFVERGADERING

MIJN MANNEN ZULLEN RICK JONES VINDEN - DAAR KUNJE DONDER OP ZEGGEN ! EN I AN ? DE HULK ! DIE ONTSNAPT ONS NIET NOG EENS ! DAT ZWEER KOLLEGE

EN ONTHOUDT DIT, ALS DE JONGEN BINNEN IS, BEGINT PLAN 'H'/ WE ZULLEN HEM DWINGEN DE HULK HIER TE BRENGEN!

DAAR HEB JE HEM GENERAAL!

WAT IS DE BEDOELING, GENERAAL? IK WEET VAN NIETS!

LUISTER GOED NAAR ME, JONES! JE ZULT DE HULK HIER BRENGEN! ZONDER UITSTEL!

KALMPJES AAN, MIJNHEER! IK ZAL DE HULK NOOIT VERLINKEN!

KIJK, JONGEN, DIT IS HOGE POLITIEK. HET BETREFT DE VEILIGHEID VAN DE V.S.!

[illegible] BELANG [illegible] MOET [illegible] STAAN — BEHALVE DE H[illegible]

[illegible] NIEMAND ANDERS KAN DAAN [illegible] HOE DENK JE EROVER?

[illegible] NEEMT

ALS HET LANDSBELANG HET EIST, KAN IK HET NIET WEIGEREN! IK MOET DE HULK HIER BRENGEN, ALS DAT ME MAAR LUKT!

3

EN DUS GAAT RICK, ALS HIJ ER ZEKER VAN IS DAT DE TROEPEN HEM NIET VOLGEN EN DAT HET GEHEIM VAN DE SPELONK Z'N GEHEIM BLIJFT, OP WEG OM DE HULK VRIJ TE LATEN!

HOE ZOU IK ZE HEBBEN KUNNEN UITLEGGEN, DAT IK DE HULK NIET AANKAN? WIE WEET WAT HIJ DOET ALS HIJ VRIJ KOMT?

LANGZAAM, ZENUWACHTIG MAAKT DE JONGEN DE GROTE VERGRENDELING LOS, DIE DE BETONNEN DEUR OP Z'N PLAATS HOUDT. MAAR VOOR HET ZOVER IS

HET BONKEN WORDT STEEDS LUIDER!

MET EEN ONGELOFELIJKE KRACHTINSPANNING VERNIELT HET MACHTIGSTE MENS-DING OP AARDE DE HALFGEOPENDE DEUR EN BREEKT MET GEWELD UIT ZIJN KERKER!

IK BEN VRIJ!

[illegible] ALS HE[illegible] PAKKEN [illegible] KRIJGT BEN IK ER TE WEL[illegible]

HIJ VOLGT ME NU NOG DE RAKET IN!

GELUKKIG DAT HIJ ZICH NIET SNEL BEWEEGT!

TERWIJL DE HULK DE INSTALLATIE NADERT, WORDT IEDERE STAP VAN Z'N SLOFFENDE GESTALTE GEVOLGD DOOR GESPANNEN SOLDATEN, HUN WAPENS OP SCHERP!

ALS EEN TANK GAAT DE MASSIEVE GESTALTE VAN DE HULK VERDER, OBSTAKELS UIT ZIJN WEG VEGEND ALSOF HET VLIEGEN ZIJN!

GENERAAL ROSS. HIJ KOMT ERAAN! DE JONGEN LEIDT HEM RECHT OP DE RAKET AF!

DAT GAAT DE GOEDE KANT OP!

4

HIJ VOLGT ME DE STELLAGE, N. MAAK IK NU EEN VERKEERDE BEWEGING DAN BEN IK ER GEWEEST!

K LAAT MIJN JASJE HIER EN VERBERG ME. DE HULK ZAL DAN DENKEN DAT IK IN DE KABINE BEN.

HET *LUKTE!* IK HOOP MAAR DAT IK ER GOED AAN DEED HEM ZO TE VERRADEN.

DE HULK IS IN DE KAPSULE, GENERAAL!

ALLES VEILIG! SLUIT DE KAPSULE! KLAAR OM TE STARTEN!

EN ALLEEN IN DE KABINE, DRINGT EEN GEDACHTE DOOR TOT HET BREIN VAN DE HULK, ALS HET MACHTIGE SCHEPSEL DOORKRIJGT, DAT HET IN EEN VAL IS GELOPEN!

ER S GEEN TIJD OM IETS TE DOEN, NOCH OM TE ONTSNAPPEN. BINNEN ENKELE SEKONDEN SCHIET HET PROJEKTIEL LOEIEND DE LUCHT IN.

EN DAN DOOR DE ATMOSFEER DE EINDELOZE RUIMTE IN!

ONDERTUSSEN IN DE CONTROLE KAMER

HET *IS GELUKT!* DAT IS HET EINDE VAN DE HULK! HIJ KOMT NOOIT MEER LEVEND TERUG OM DE AARDE WEER TE BEDREIGEN.

5

OPEENS BAADT DE KABINE, TERWIJL HET LUCHTSCHIP DOOR HET HEELAL SCHIET, IN HET WARME HELDERE ZONLICHT!

ZONLICHT! HET ENIGE DAT DE OPVALLENDSTE METAMORFOSE TEWEEGBRENGT – DE VERANDERING VAN DE HULK : WEER TERUG IN DE VORM VAN DR. BRUCE BANNER!

WAAR *BEN* IK? WAT IS ER GEBEURD?

MAAR, VOORDAT DE VERSUFTE GELEERDE GEHEEL BIJKOMT, SCHIET HET ONBESCHERMDE LUCHTSCHIP EEN DICHTE STRALINGSGORDEL IN..

EN WEER S BANNER'S LICHAAM DE PROD. VAN DIE KLEINE, MYSTERIEUZE MAAR KRACHTIGE STRALEN WAARVAN MEN ZO WEINIG WEET!

STRALEN MET EEN ENORME KRACHT, DIE IN STAAT ZIJN OM ALLES WAT LEEFT OP DE MEEST FANTASTISCHE TE VERANDEREN BESCHIJNEN BANNER'S LICHAAM SLECHTS ENKELE SEKONDEN HET LIJKT WEL OF HET EEUWIG DUURT

EN DAN BREEKT TENSLOTTE DE KAPSULE DOOR DE RADIOACTIEVE GORDEL HEEN STEEDS VERDER WEG VAN DE AARDE

ONDERTUSSEN TUURT, DUIZENDEN KILOMETERS LAGER, EEN TEENAGER GESPANNEN NAAR BOVEN ÉÉN ZENUWSLOPENDE GEDACHTE IN Z'N HOOFD

DEED IK ER WEL GOED AAN?

WAT ALS DR BANNER ER AAN GAAT?

ALS RICK JONES VERMOEID NAAR DE REGELKAMER TERUGGAAT, HOORT HIJ BIJTOEVAL GENERAAL ROSS

HET IS ONS GELUKT! DE HULK IS ER GEWEEST!

LATEN WE HET HOPEN GENERAAL! WANT ALS H'J ZOU TERUGKOMEN, BERG JE DAN MAAR!

WA T?

6

ZET DAT MAAR UIT JE HOOFD! DE RAKET IS OP WEG NAAR HET EINDE — ENKELE REIS!

HET WAS EEN VAL! ZE BEDUVELDEN ME! ALLEEN ZO KONDEN ZE VAN DE BEDREIGING VAN DE HULK AFKOMEN!

MAAR DAT GAAT NIET DOOR! ZE DENKEN DAT HET EEN MONSTER IS DAT AFGEMAAKT MOET WORDEN; MAAR HET IS BRUCE BANNER EN IK MOET HEM HELPEN.

HIER IS DE REGELKNOP VAN DE RAKET, DIT IS M'N KANS, NIEMAND KIJKT!

OP HETZELFDE MOMENT, DAT RICK JONES DE CONTROLE-KNOP OMDRAAIT, VEROORZAAKT DE ONGELOOFLIJKE HOEVEELHEID STRALING DIE DOOR HET LUCHTSCHIP IS OPGENOMEN EEN SCHOK DIE HET SCHIP DE VELE KILOMETERS DIE HET HEEFT AFGELEGD, DOET TERUGREIZEN – EEN ELEKTRISCHE SCHOK DIE DE HULK EN RICK JONES NAUWER MET ELKAAR VERBINDT.

OWW!

DAN IS HET ACHTER DE RUG! DE SCHOK IS VOORBIJ; VERVOLGENS VALT DE NEUSKEGEL LOS VAN DE RAKET EN SCHIET DE KAPSULE TERUG NAAR DE AARDE!

HET IS GELUKT! IK HEB HET PROJECTIEL TERUGGEBRACHT! DE AUTOMATISCHE PARACHUTE GAAT OPEN. MAAR HET VALT NOG TE SNEL!

HET IS NU DAGLICHT! BRUCE BANNER IS IN DE KAPSULE IN PLAATS VAN DE HULK! ZO'N HARDE LANDING KAN HIJ NOOIT OVERLEVEN.... HET IS TE LAAT!

CRASH

IK HEB HEM GEDOOD! DE ENIGE VRIEND DIE IK OOIT HEB GEHAD. GEEN MENS KAN ZO'N KLAP DOOR STAAN ⇒ SNIK ⇐ IK HEB HEM GEDOOD!

MAAR, OP DAT MOMENT--

DE HULK! HOE KAN DAT!

7

GLUUR

HIJ IS NU GEVAARLIJKER DAN OOIT

IK KAN HARDER LOPEN DAN HIJ MAAR IK WORD MOE! DE HULK WORDT NOOIT MOE! HIJ KAN ALTIJD DOORGAAN!

HET IS GEBEURD! WAAR MOET IK HEEN!

NU---T!!! WRAAK!!!

NEE! NEE!!

8

BLIJF STAAN! ALSJEBLIEFT--- STOP!--WAT! HIJ BLIJFT STAAN!

HIJ STAAT ONBEWEEGLIJK! IK ZEI *STOP*, EN HIJ BLEEF STAAN!

HIJ STAAT DAAR BIJNA ALS EEN ROBOT. ALSOF HIJ OP MIJN VOLGEND BEVEL WACHT IK MOET HEM *TESTEN!*

HAND OMHOOG! HULK, VOOR-UIT!

GA ZITTEN! GOED ZO, BLIJF ZITTEN!

HOE IS T MOGELIJK! HIJ LUISTERT NAAR ME! NAAR ELK BEVEL!

EN DAN GAAT DE HULK OP BEVEL, RUSTIG DE BETONNEN CEL IN, DIE HIJ ZELF HAD GEBOUWD, TOEN HIJ DR BRUCE BANNER WAS!

ZO! DAAR BEN JE VEILIG---VOORLOPIG! TOT IK WEET HOE JE WEER DR. BANNER KUNT WORDEN! ALS ME DAT OOIT LUKT!

LANGZAAM GAAT DE ZWARE, MASSIEVE DEUR DICHT, TERWIJL HET DING, DE HULK, STIL KIJKT, ZONDER ENIGE UITDRUKKING IN Z'N KOUDE, STARENDE OGEN!

GELUKKIG KON IK DE VERBRIJZELDE STALEN VERGRENDELING VERNIEUWEN!

EN TIJDENS DE LANGE NACHT ZIT RICK JONES NAAST DE BETONNEN MUUR --BANG OM IN SLAAP TE VALLEN, NOG STEEDS DE ONVOORSTELBARE KRACHT VAN DE HULK WANTROUWEND!

ZICH STEEDS AFVRAGEND, TERWIJL HIJ WACHT, WAT ER OP HET FATALE MOMENT ZAL GEBEUREN, WANNEER HIJ NIET LANGER WAKKER KAN BLIJVEN! ***WAT DAN ???***

11

Rob van Eijck

TARAWA, HET BLOEDIGE ATOL

Eindelijk is het dan zo ver. Na lang aandringen en na vele beloften is Uitgeverij Dupuis nu dan toch overgegaan tot het heruitgeven van de klassieker "Tarawa, het bloedige atol" van het bekende Buck Danny-koppel Hubinon en Charlier. Lang is er geaarzeld, en met reden, want het uitgeven van een strip die strak staat van de Jappenhaat is in deze moderne, verlichte tijden natuurlijk een dubieuze onderneming. Maar strippofielen laten zich door niets of niemand weerhouden en na heruitgave van "Buck Danny in Korea", een verhaal dat door de nog vers in het geheugen liggende gebeurtenissen in Vietnam zo mogelijk nog zwaarder besmet is, moest Dupuis wel zwichten en is de riskante stap dan toch genomen. De verrassing was er natuurlijk al een beetje af voor degenen die regelmatig het weekblad Robbedoes lezen, want recentelijk is het verhaal hierin al gepubliceerd, in de nieuwe versie.
Een verplicht nummer voor de boekuitgave (en trouwens ook voor de publikatie in Robbedoes) is natuurlijk een inleiding die meldt dat we dit verhaal in zijn juiste context moeten plaatsen, d.w.z. vlak na de tweede wereldoorlog toen de Jappenhaat nog ongebreideld rondtierde, en dat de strip geenszins gezien moet worden als een poging onze huidige bondgenoot Japan zwart te maken.
"Tarawa, het bloedige atol" (vroeger: *de* bloedige atol) is een dokumentaire, verteld op de manier waarop men meent ook talloze historische films te moeten brengen, nl. aan de hand van enkele personages die de strijd van begin tot eind hebben meebeleefd, zodat de lezer zich met hen kan identificeren en daardoor nader bij de gebeurtenissen betrokken is.
Tarawa verhaalt de vierdaagse strijd om het eilandje Betio, een van de Tarawa-eilandjes, in oktober 1943, aan de hand van de belevenissen van drie Amerikaanse oorlogskorrespondenten die met de eerste aanvalsgolf meegaan en uiteindelijk ook in levende lijve de overwinning mogen meevieren. Een overwinning waarvoor een prijs van duizenden dode en gewonde Amerikanen en Japanners is betaald.
Tarawa is nu, i.t.t. vroeger, in twee delen uitgegeven, maar het verhaal is niet erg uitgebreid. Hier en daar is de bladindeling veranderd, omdat grote platen, die vroeger twee/derde van de paginabreedte besloegen, nu over de hele breedte zijn uitgesmeerd. Deze platen zijn hertekend, maar over het algemeen is dezelfde voorstelling en dezelfde hoek behouden. Hier en daar zijn er ook plaatjes op een iets andere plaats in het verhaal gezet, omdat men met de nieuwe bladindeling, vier stroken i.p.v. vijf op één pagina, in de knoop kwam. Dit heeft ook tot gevolg gehad dat er enkele kleine plaatjes zijn weggevallen, maar in ruil daarvoor krijgen we de - veel betere - hertekende grote platen en één instruktietekening van Japanse vliegtuigen ekstra. De nieuwe uitgave is dus niet helemaal identiek, maar de verschillen zijn gering te noemen.
Zoals gezegd beleven we de strijd om Betio mee door het oog van drie oorlogskorrespondenten, van wie er één de rol van Sonny Tuckson vervult en voor de bij Buck Danny gebruikelijke zouteloze grappen en het kolderieke slapstickwerk zorgt. Omdat we bij deze korrespondenten blijven, zijn we als lezer gebonden aan slechts een klein deel van een van de fronten waarop de strijd zich afspeelt. Maar regelmatig krijgen we een overzichtskaartje te zien, waarop staat aangegeven hoe de strijd zich in andere sektoren dan de onze afspeelt en blijven we op de hoogte van de vooruitgang in de strijd.
De tekeningen lijken natuurlijk ontzettend veel op de oude Buck Danny-tekeningen en ook hier zien we weer eens dat Hubinon (of Charlier, als hij tenminste in Tarawa ook meegetekend heeft) een meester is in het tekenen van schepen en luchtgevechten, maar dat hij het tekenen van mensen en vooral van akties aanzienlijk minder briljant weet te volbrengen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de omslagen van de twee nieuwe Tarawa-delen; op deel twee zien we een aantal Amerikaanse vliegtuigen die Japanse toestellen in de flank aanvallen, een mooi uitgebalanceerde cover; op de voorkant van het eerste deel staan we oog in oog met Amerikaanse mariniers die vlak langs ons heen een stormaanval wagen, en deze cover is heel wat minder geslaagd te noemen. De houdingen van de figuren ook wel van nagetekend. Maar genoeg gekankerd, over het algemeen is het verhaal erg boeiend verteld en gaat niet vervelen, hoewel er toch alleen maar, tientallen pagina's achter elkaar, gevochten wordt. Het is echter wel jammer dat de tekst geheel herschreven is, het oude oubollige woordgebruik van duidelijk Vlaamse origine is vervangen door een harder, meer eigentijds jargon. In deze versie moeten we smakelijke volzinnen als: "Die dollar was bijgevolg niet verloren en al die ongelukken hebben er dus niets mee uit te staan! " missen, die kenmerkend zijn voor het striptaalgebruik van het Robbedoesweekblad in de periode vlak na de oorlog. Niet helemaal aangepast is het gebruik van scheldwoorden om de vijand mee te betitelen. "Pruimgezicht" is in de nieuwe versie vervangen door Jap, wat natuurlijk ook een scheldwoord is, maar kennelijk als minder ernstig gezien wordt. De nogal krasse term "geelbek" is in de nieuwe versie hier en daar gehandhaafd en de uitdrukking "Jap" ook. Er zijn dus in tekst en tekeningen wel verschillen aan te wijzen tussen vroeger en er zullen dan ook nog wel wat fanatieke puristen zijn die zich kwaad zullen maken omdat zij deze gouwe ouwe nu niet helemaal ongeschonden in handen krijgen. Maar toch is het leuk voor de Hubinon/Charlier-fans zijn zeer houterig, ze lijken precies op de standen van die goedkope plastic soldaatjes die je vroeger bij de kauwgum kreeg en misschien zijn ze daar dat dit historische dokument weer binnen ieders handbereik is gebracht.

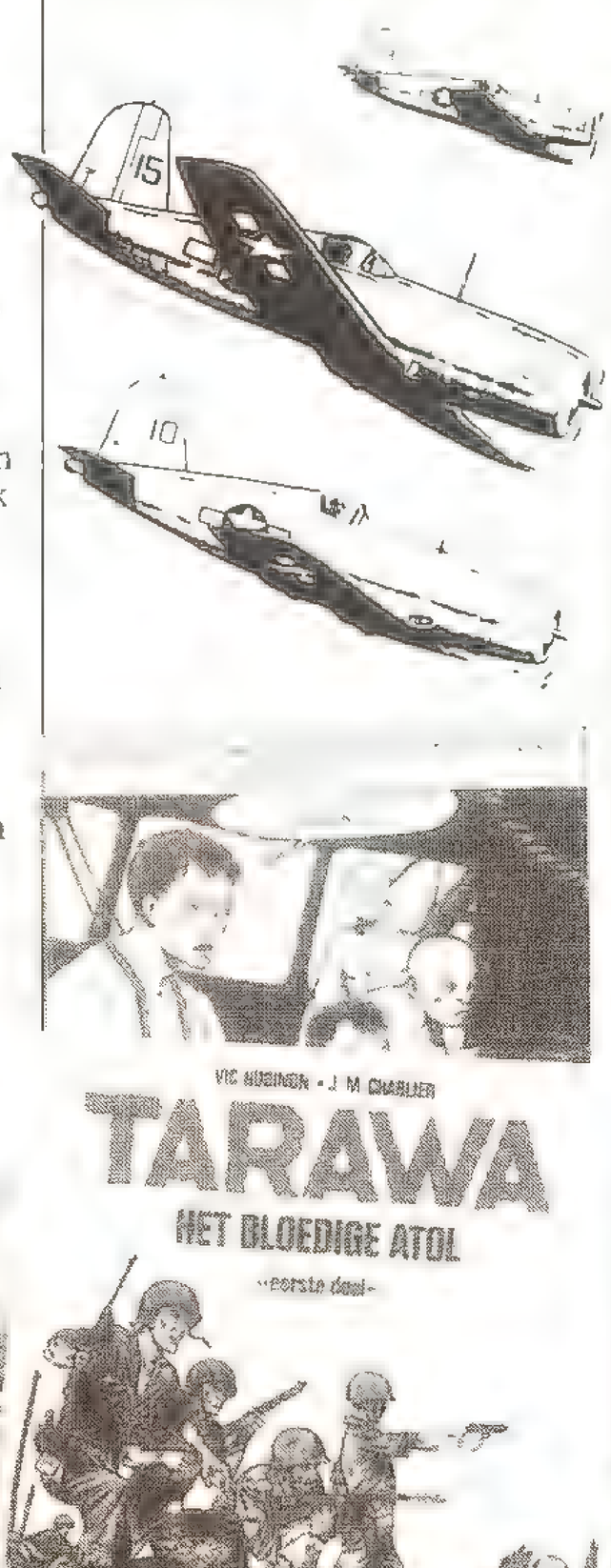

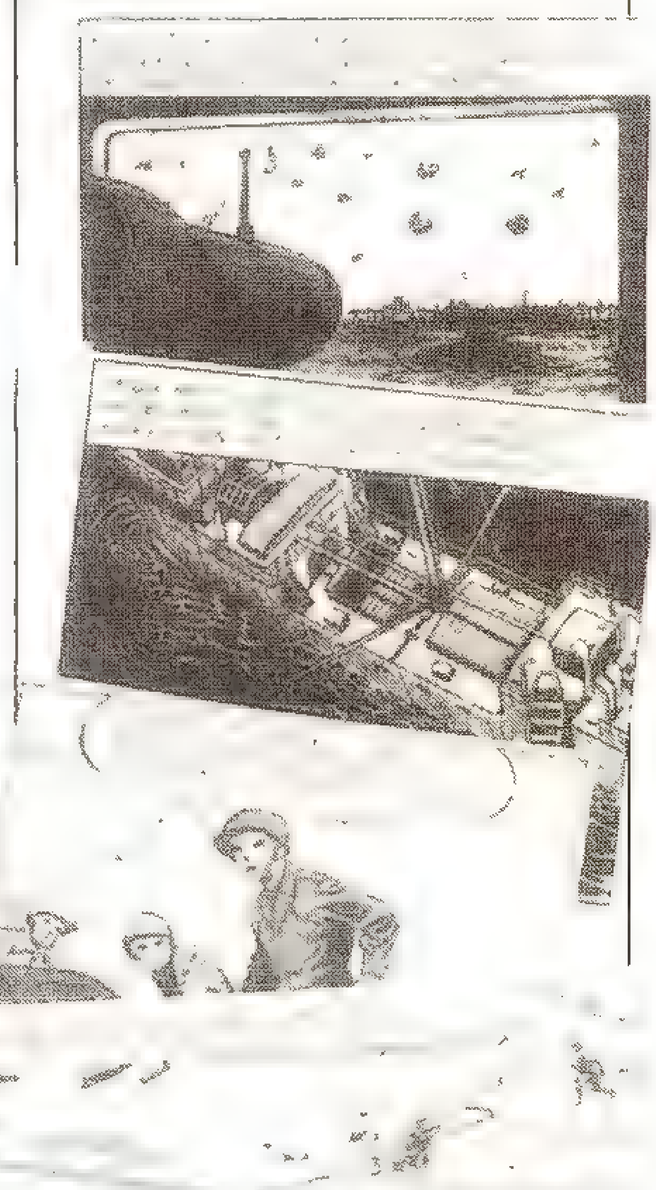

IN DE ZOEKER!

Uit: "Tante Leny presenteert" nr 7: "Een zeer eigentijdse Prins Valiant aan de hash, tezamen met Titula van Harry Buckinxz"

Uit: "Kuifje" nr 35 van 1971: "Het monster van Zwartlo" door Tibet: "Hergé speelt als pastoor Rémy een belangrijke rol in "Het monster van Zwartlo" van Rik Ringers".

Uit: "Tante Leny papiert modern" nr 13: "Ons volkske komt klaar" door Ever Meulen naar Willy Vanderstoned: "Enige zeer bekende stripfiguren bezig met hun vrijetijdsbesteding".

ZIJN ZE NU ALLEMAAL ZOT GEWORDEN?
ALS ZE MIJ IN DE BAK DRAAIEN SCHRIJF IK 'N BRIEF NAAR HUMO!
GROOVY
Willy Vanderstoned en Ever Meulen

Uit "Pep" 1970 nr 2: "De strijd om de ronde tafel" door Dick Matena: "Prins Valiant als de overgevoelige Tristan, een kollega-ridder van Roodhart en Bombardon".

Uit: "Schtroumpf" nr 17/18: "Pilote-redakteuren Goscinny en Charlier zoals Greg ze in "Olivier Blunder" laat optreden".

MET EEN TACKLE NEEMT HIJ VINCENT DE BAL AF
MOET JE ZIEN HOE SNEL VINCENT ER ACHTER AAN GAAT, IRMA.
EVEN GEDULD. HET KAN ELK OGENBLIK GEBEUREN..

Uit: "Vincent Larcher" door Raymond Reding: "Het minijurk complot": "Vincent Larcher in Amsterdam in duel met Johan Cruyff".

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

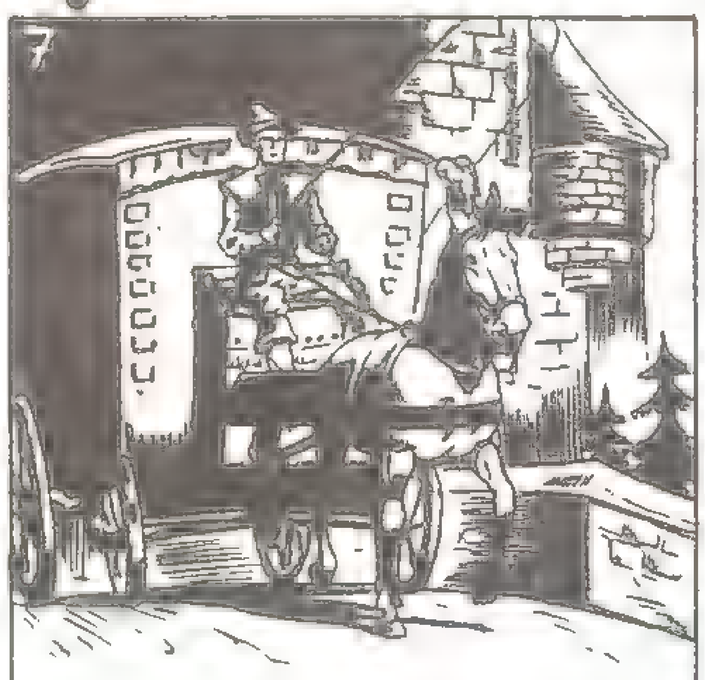

Reeds vroeg de volgende ochtend rijdt de reiskoets van de Moorse tovenaar over de valbrug het kasteel uit. Vanaf de bok werpt Fiolet nog een laatste blik op de woonplaats van de Moor voordat het kasteel door een bocht in de weg aan het oog onttrokken wordt.

Dan zet hij met een zweepslag het paard tot sneller draf aan en de lange reis naar de havenplaats Marseille is begonnen. Heel den dag rijden ze in grote snelheid voort, totdat tegen de avond.. ..

de koets in een klein dorp voor een herberg stilhoudt. Als de reizigers zich hebben verzadigd aan een eenvoudig maar smakelijk maal, opent Hazif één der beide kisten, die zijn bagage vormen, en toont kapitein Pitt de perkamenten rol, waarop de formule voor zijn „Toverdronk" geschreven staat

De tovenaar vertelt, dat deze formule de sleutel is tot het brouwen van een levenselixer, een drank, die de drinker eeuwig jong doet blijven. — „Alle kruiden, die op de perkamenten rol vermeld staan, zitten reeds in deze kist" vertelt de Moor, „op één uitzondering na."

„Dit laatste kruid is echter zeer zeldzaam. Het groeit alleen in Marokko. Dat is het doel van mijn reis. Heb ik dat kruid eenmaal bemachtigd, dan kan ik mijn toverdrank brouwen en onsterfelijk worden."

Kapitein Pitt glimlacht wat ongelovig om de fantastische beweringen van de tovenaar. Ook zijn stuurman gelooft er niet veel van; hij heeft meer interesse voor de tweede kist, waar hij Fiolet de vorige nacht die kostbare gouden kelk heeft zien uitpakken.

Eerst in de namiddag van de volgende dag rijdt de reiskoets Marseille binnen. De kapitein verzoekt Fiolet maar dadelijk naar de haven door te rijden, waar zijn schip reeds zeilree ligt.

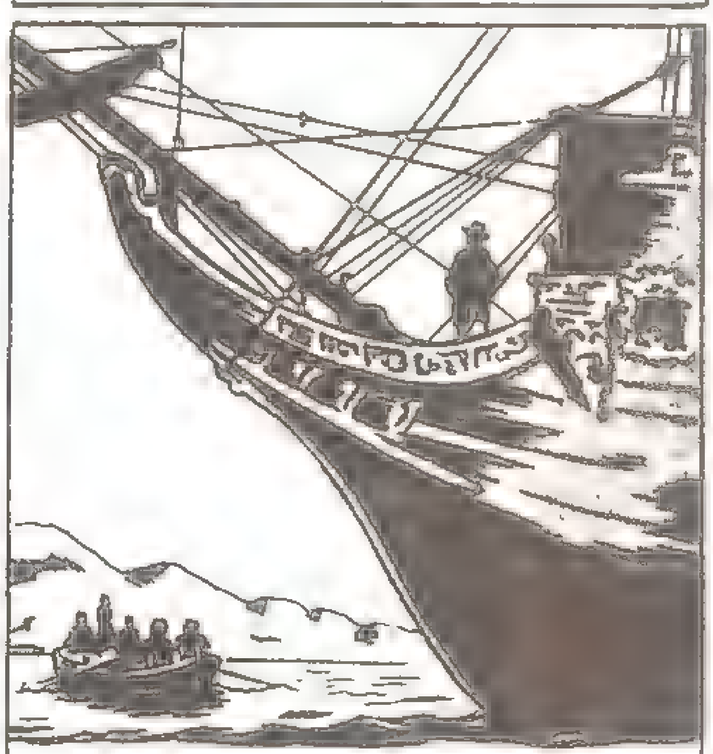

Bij de kade verkoopt Hazif zijn rijtuig aan een wagenmaker, en zonder verder nog tijd te verliezen laat het gezelschap zich door enige zeelieden naar het fregat van kapitein Pitt roeien.

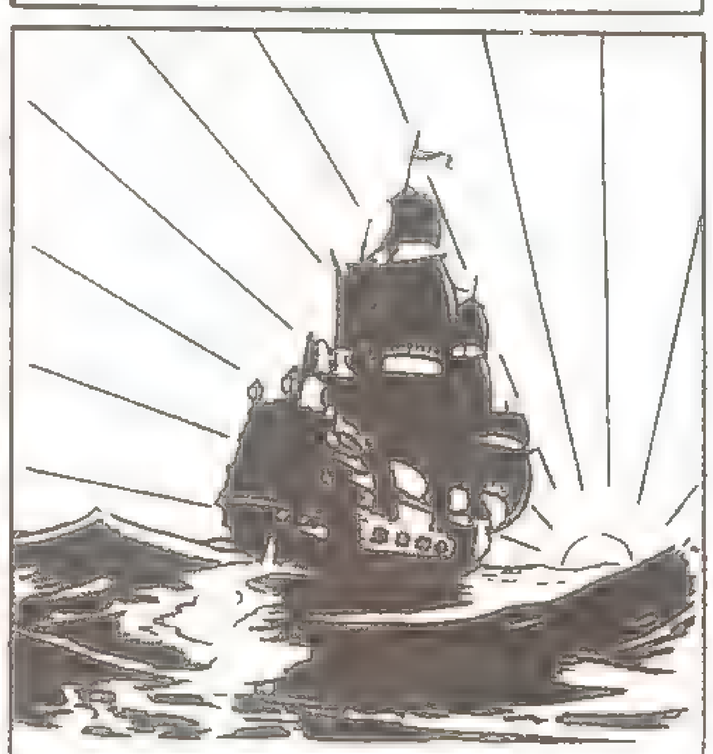

Enige uren later licht de oude driemaster het anker en de zeereis naar het onbekende, Oosterse land neemt een aanvang.

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

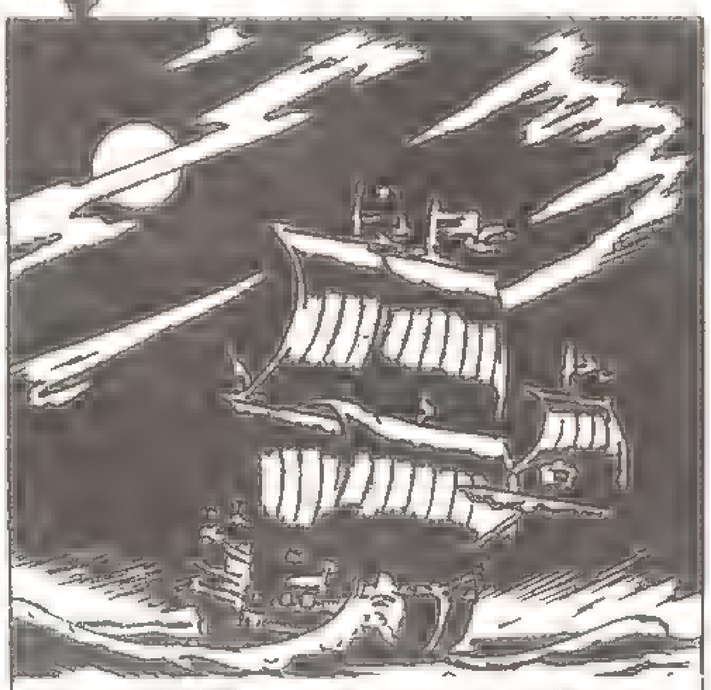

Aanvankelijk verloopt de zeereis zonder incidenten Een stevige Noord-Ooster w.ind voert het fregat van kapitein Pitt met grote snelheid door de Straat van Gibraltar de Atlantische Ooster wind voert het fregat van de kapitein echter van koers te veranderen en op de Marokkaanse kust aan te houden.

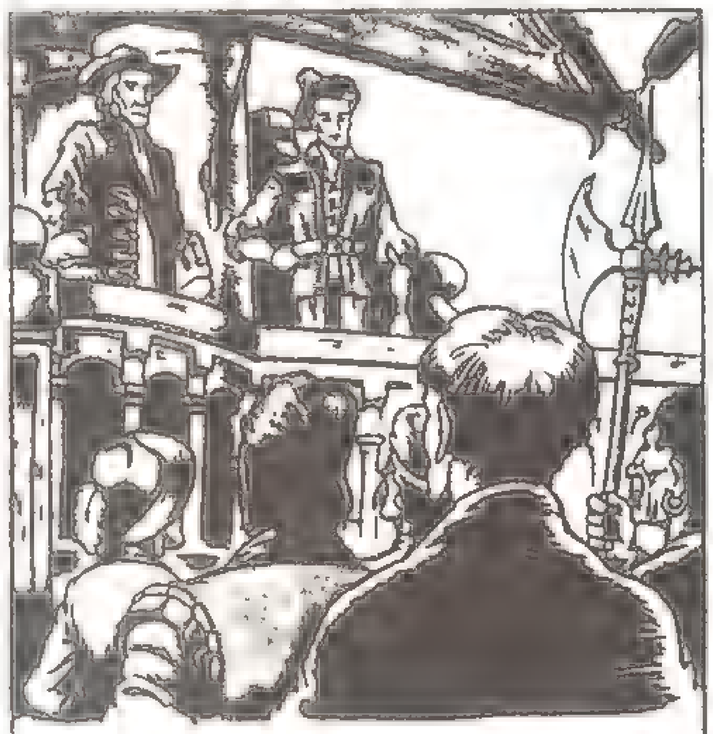

En dan beginnen de moeilijkheden. De manschappen weigeren, uit vrees voor de Moorse roofschepen, de kust dichter te naderen. Als kapitein Pitt vanaf de campagne de weerspannige bemanning toespreekt.....

.....klinkt plotseling vanuit de kajuit van de Moorse tovenaar luid hulpgeroep. Fiolet, die naast de kapitein staat, bedenkt zich geen ogenblik en stormt met getrokken degen naar de kajuit.

Met een snelle handbeweging werpt hij de kajuitdeur open. In het midden van het vertrek staat de opperstuurman, die met zijn sabel de Moorse tovenaar in bedwang houdt. Op de tafel staat de kist met kostbaarheden, die Hazif Abdallah voor Fiolet bestemd heeft.

Snel heeft de opperstuurman zich omgedraaid om een uitval van Fiolet te pareren. Maar nauwelijks is het tweegevecht begonnen, of de speelman voelt zich van achteren beetgegrepen en zijn degen wordt hem uit de hand gewrongen.

Fiolet en Hazif worden door de muiters naar het dek gevoerd, waar William Pitt reeds gevangen genomen is. „Wel, kapitein", grijnst de stuurman spottend, „je wilde naar het Morenland, ik zal je een kans geven om er te komen"

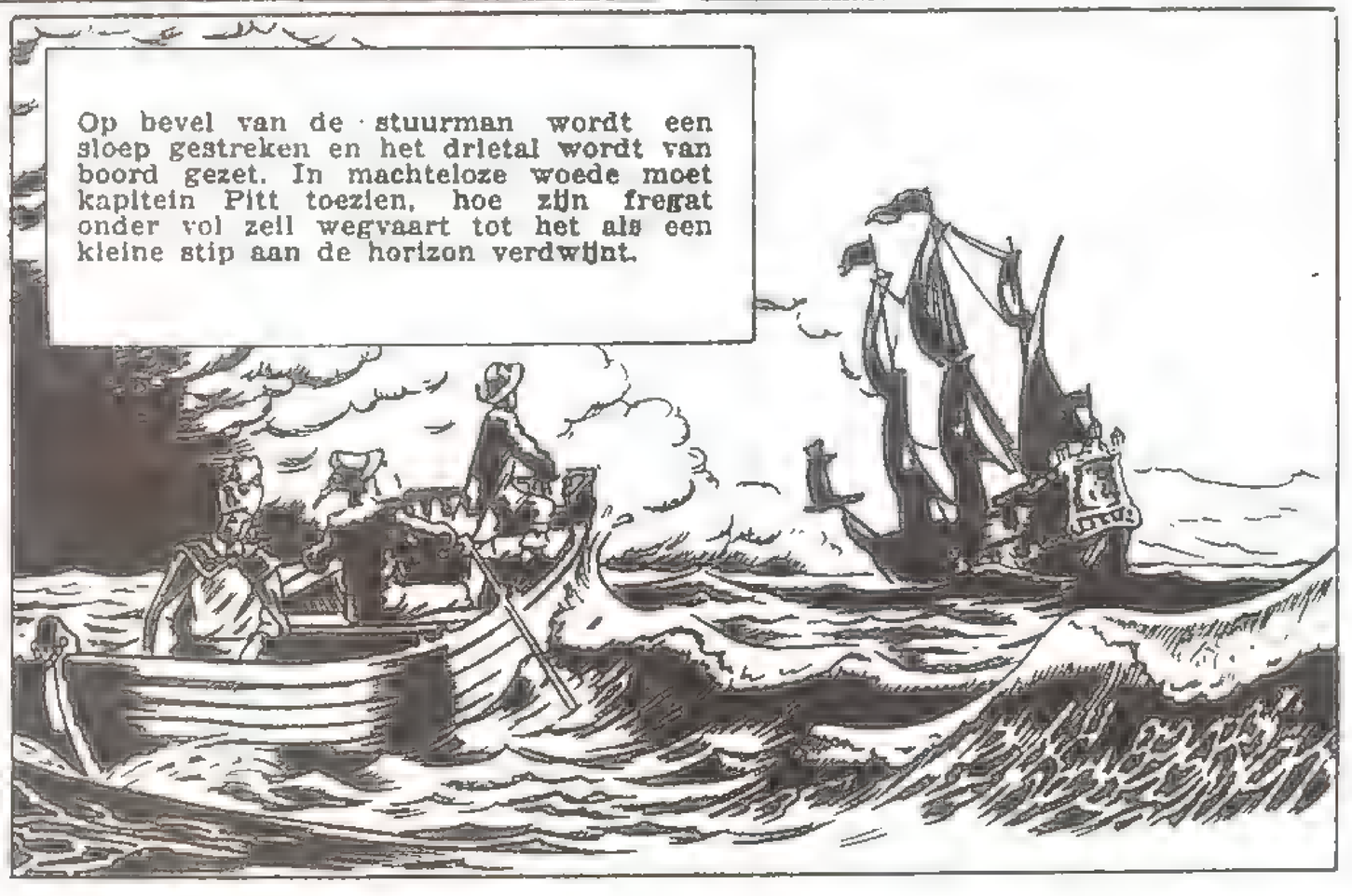

Op bevel van de stuurman wordt een sloep gestreken en het drietal wordt van boord gezet. In machteloze woede moet kapitein Pitt toezien, hoe zijn fregat onder vol zeil wegvaart tot het als een kleine stip aan de horizon verdwijnt.

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

Urenlang dobbert de sloep met zijn drie inzittenden op de Oceaan rond, tot dat ze eindelijk stranden op een verlaten plek aan de kust. De mannen klimmen uit de boot en waden naar het strand.

Het ruisen van de wind door de toppen der hoge palmen is het enige geluid, dat de stilte op de eenzame kust verbreekt. Niets wijst op de aanwezigheid van mensen. Ze trekken dieper het land in, waar Fiolet een bron ontdekt, die in een kleine oase uit de grond opwelt.

Als de mannen hun dorst gelest hebben, stelt Fiolet de anderen voor, wat te gaan slapen om van de vermoeienissen te bekomen. Hij zelf besluit zekerheidshalve de wacht te houden, maar de tropische hitte maakt slaperig en al spoedig ligt ook hij in diepe rust.

Plotseling wordt het drietal op ruwe wijze wakker geschud. Om hen heen staat een troep Moorse krijgslieden, de speren dreigend op Fiolet en kapitein Pitt gericht. Hazif wendt zich direct in een voor Fiolet onverstaanbaar taaltje tot de aanvoerder van de troep maar ..

ondanks de heftige protesten van de Moor beveelt de hoofdman, hem en zijn beide metgezellen gevangen te nemen. Eén escorte Moorse ruiters voert de 3 gevangenen naar 'n rivier..

waar ze op een galei worden gezet. Langzaam zakt het vaartuig stroomafwaarts. Eindelijk tegen de avond zien ze in de verte de koepels en spitse minaretten van de stad Marakkesj, blinkend in het licht van de ondergaande zon.

Als de galei de stad bereikt heeft, worden de gevangenen naar het paleis van sultan Achmed Pasha gevoerd. De sultan, die bijgestaan door zijn grootvizier juist audiëntie houdt.. ...

herkent in Hazif Abdallah onmiddellijk zijn vroegere hoftovenaar. Woedend gelast hij de soldaten, de gevangenen van hun boeien te bevrijden. Achmed Pasha begroet zijn hoftovenaar op hartelijke wijze en vraagt, of het.....

hem gelukt is het dokument, waarop de formule voor zijn toverdrank staat, in Frankrijk te bemachtigen. Maar Hazif vertelt, dat het dokument in handen van de muitende zeelieden gevallen is, zodat zijn reis naar Frankrijk vergeefs is geweest.

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

Als de sultan van Hazif Abdallah verneemt, dat de formule van de toverdrank in handen van de muitende zeelieden is, laat hij onmiddellijk één van zijn adjudanten bij zich ontbieden. — „Laat enige galeien uitrusten en tracht tot elke prijs het fregat te achterhalen!" luidt zijn bevel.

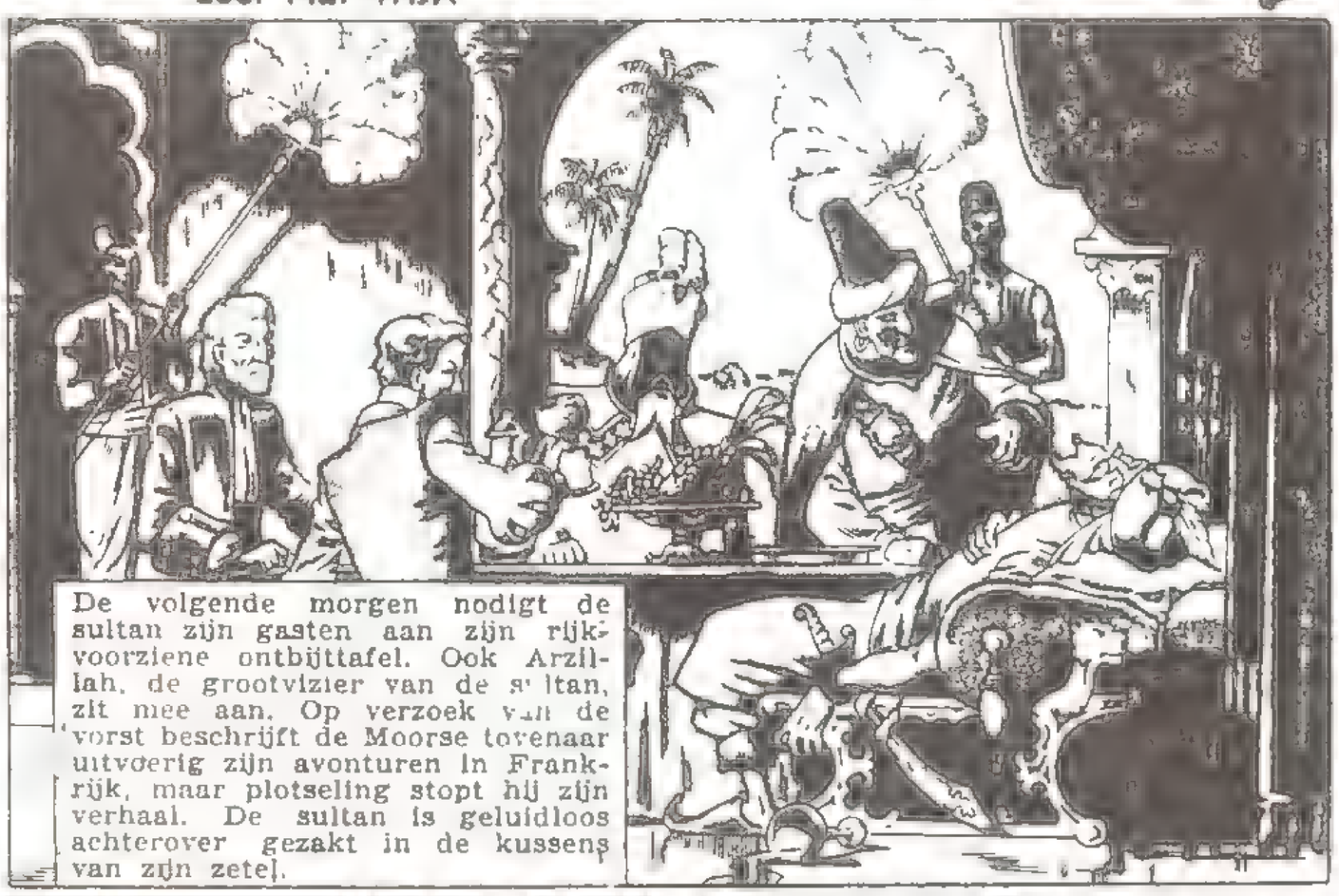

De volgende morgen nodigt de sultan zijn gasten aan zijn rijkvoorziene ontbijttafel. Ook Arzillah, de grootvizier van de sultan, zit mee aan. Op verzoek van de vorst beschrijft de Moorse tovenaar uitvoerig zijn avonturen in Frankrijk, maar plotseling stopt hij zijn verhaal. De sultan is geluidloos achterover gezakt in de kussens van zijn zetel.

Ontzet zijn allen opgesprongen. De grootvizier buigt zich over zijn meester heen en barst in jammerklachten uit. De tovenaar heeft snel de drinkbeker opgeraapt en ruikt er aan. Dan wenkt hij Fiolet en zegt met gedempte stem. — „De wijn is vergiftigd!"

Fiolet denkt snel na. De drank is uit een grote kruik geschonken en allen hebben er van gedronken. Het gif moet dus, nadat de wijn ingeschonken was, in de beker geworpen zijn..... Dan ziet hij, hoe de grootvizier een gordijn terzijde schuift en stilletjes het vertrek verlaat.

Opeens begrijpt Fiolet de zaak. Arzillah is de dader! Hij zat naast de sultan en had alle gelegenheid om iets in de drank van zijn meester te mengen. Maar onder welk motief handelt hij. Fiolet besluit hem ongemerkt te volgen.

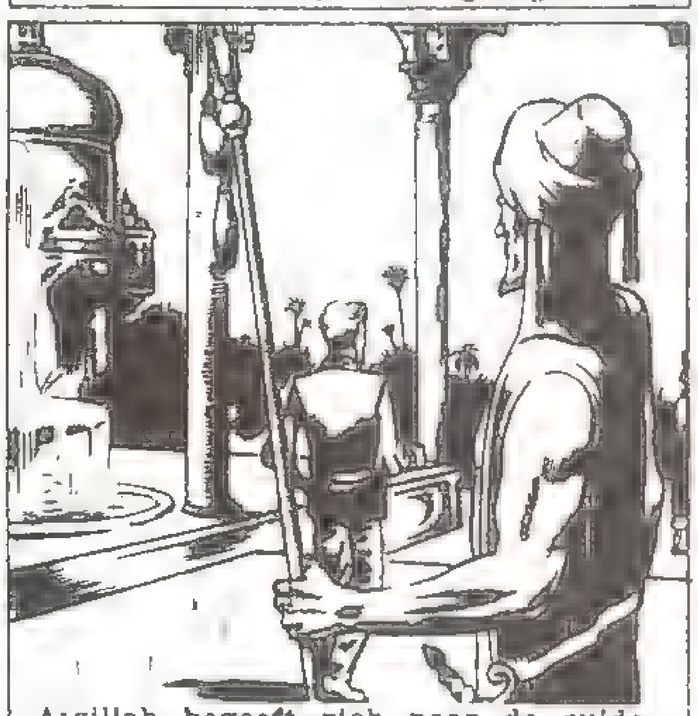

Arzillah begeeft zich naar de zuidelijke vleugel van het paleis, waar een grote palmentuin is. Een soldaat, die op schildwacht staat, kijkt wel wat vreemd, als Fiolet in zijn westerse kledij hem passeert. Snel wenkt hij één van zijn trawanten en beveelt hem, de vreemdeling te schaduwen.

Onbewust van het feit, dat hij zelf door een Moorse soldaat bespied wordt, volgt Fiolet de grootvizier. Na enige tijd ziet hij Arzillah een trap bestijgen, die naar een platvorm voert, waar, bij een zeilree liggend vaartuig, een groepje mannen hem reeds wacht.

Voorzichtig nadert Fiolet het platvorm tot op korte afstand. Maar plotseling hoort hij een licht gerucht en verschrikt draait hij zich om. Vlak achter hem gaan de struiken uiteen en een soldaat, de lans dreigend opgeheven, treedt op hem toe!

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

Fiolet doet, alsof hij zich gewonnen geeft, maar als de soldaat hem genaderd is, grijpt hij plotseling diens lans en plaatst zijn vuist met volle kracht op de kaak van zijn tegenstander.

Zonder een geluid te geven knikt de Moor door de knieën en blijft bewusteloos liggen. Haastig verwisselt Fiolet zijn kleren met die van zijn slachtoffer en nauwelijks is hij hiermee klaar of hij ziet op korte afstand twee soldaten op zich afkomen.

Snel grijpt Fiolet de lans en springt in de houding. De oudste der twee neemt hem een ogenblik onderzoekend op en geeft dan op snauwende toon enige bevelen. Fiolet verstaat er geen woord van, maar als de beide soldaten zich naar het zeilschip begeven.....

.....volgt hij hen op goed geluk. De grootvizier, die op het achterdek staat, laat zijn blik een moment op Fiolet rusten. Maar hij herkent in de Moorse soldaat niet de Westerse gast van de sultan en geeft de stuurman het sein tot vertrek.

Een zwakke wind voert het zeilschip stroomafwaarts naar de plaats waar.. enige mijlen buiten de stad, aan de rivieroever een prachtig buitenverblijf gelegen is. Het is het paleis van prinses Fatima, de dochter van de sultan.

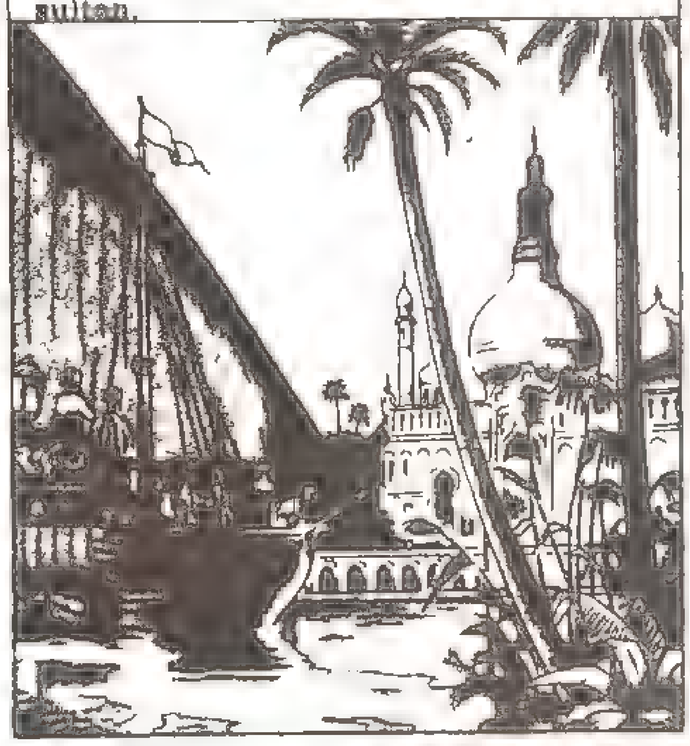

Arzillah en zijn manschappen, waaronder ook Fiolet zich bevindt, gaan aan land en betreden een brede stenen trap, die naar de hoofdingang van het paleis voert. De lijfwacht der prinses weigert hen echter de toegang tot het gebouw en er ontbrandt een kort maar hevig gevecht.

De lijfwacht van prinses Fatima, bestaande uit een tiental mannen, is sterk in de minderheid en al spoedig is het paleis in handen van de grootvizier. Deze begreeft zich onmiddellijk naar de vertrekken van de prinses en deelt haar mede, dat haar vader plotseling gestorven is en dat hij zich tot sultan zal laten uitroepen en haar tot vrouw zal nemen.

Daarna beveelt hij zijn adjudant, de prinses met enige manschappen te blijven bewaken om eventuele ontvluchtingsplannen onmogelijk te maken. De adjudant kiest Fiolet en een andere soldaat uit, waarna Arzillah met de overige manschappen vertrekt.

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

De adjudant van de grootvizier betrekt, als de laatste het paleis verlaten heeft, tezamen met Fiolet en een derde soldaat de wacht voor de kamer, waarin de prinses gevangen zit. Zodra hij de kans schoon ziet sluipt Fiolet weg en.....

..... verbergt zich achter een zuil, waarna hij een luide alarmkreet aanheft. Onmiddellijk komt één der Moren met getrokken kromzwaard toestormen. Snel steekt Fiolet zijn lans uit, de Moor slaat tegen de grond en blijft roerloos liggen.

Dan komt de adjudant toegesneld maar na een korte schermutseling wordt ook hij buiten gevecht gesteld en met een gordijnkoord stevig gebonden.

Nadat hij zich op deze wijze van de beide schildwachten heeft ontdaan begeeft Fiolet zich naar het vertrek, waarin de dochter van de sultan opgesloten zit. Snel ontgrendelt hij de deur en treedt de kamer binnen, waar hij.....

..... de verbaasde prinses door gebaren te kennen geeft, dat ze vrij is om het paleis te verlaten en door een vlucht aan een huwelijk met de verraderlijke Arzillah te ontkomen.

Die nacht rijdt door één van de vele poorten een drietal ruiters de stad Marrakesj binnen. De stad biedt, na de plunderingen die de soldaten van de grootvizier hebben verricht, een troosteloos aanblik en zwijgend rijden de ruiters voort, totdat.....

..... in een stille straat gekomen, één hunner met de hand een teken geeft om te stoppen. Als de ruiters, het zijn Fiolet en prinses Fatima met haar slavin, afgestegen zijn, loopt de prinses op een verlicht venster toe en kijkt voorzichtig naar binnen.

Met een kreet van verrassing loopt ze dan op een deur toe, die snel opengeworpen wordt en dan ziet Fiolet tot zijn grote verwondering de oude sultan in levende lijve op zijn dochter toesnellen! Ook de Moorste tovenaar en kapitein Pitt zijn aanwezig en.....

.....Als zij in de soldaat Fiolet herkennen is de verbazing algemeen. Hazif Abdallah vertelt Fiolet, dat hij de sultan door één van zijn brouwsels van de vergiftigingsdood gered heeft, maar plotseling stokt zijn stem..... Er wordt luid op de deur gebonsd.....!! De soldaten van Arzillah!

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

Op een wenk van de sultan volgen de anderen hem naar een luik, dat toegang geeft tot een onderaardse uitgang. Doch plotseling, als een deel van het gezelschap, waaronder de prinses, reeds in het gewelf verdwenen is, slaakt eén der mannen een verschrikte kreet: „De soldaten van Arzillah!"

Onmiddellijk werpt Fiolet het luik dicht en trekt zijn zwaard. Na een kort gevecht slagen ze er in hun tegenstanders uiteen te drijven, maar de weg naar de onderaardse gang is afgesloten. Buiten staan de paarden van Arzillah's soldaten. Snel werpen zij zich in het zadel en galopperen weg.

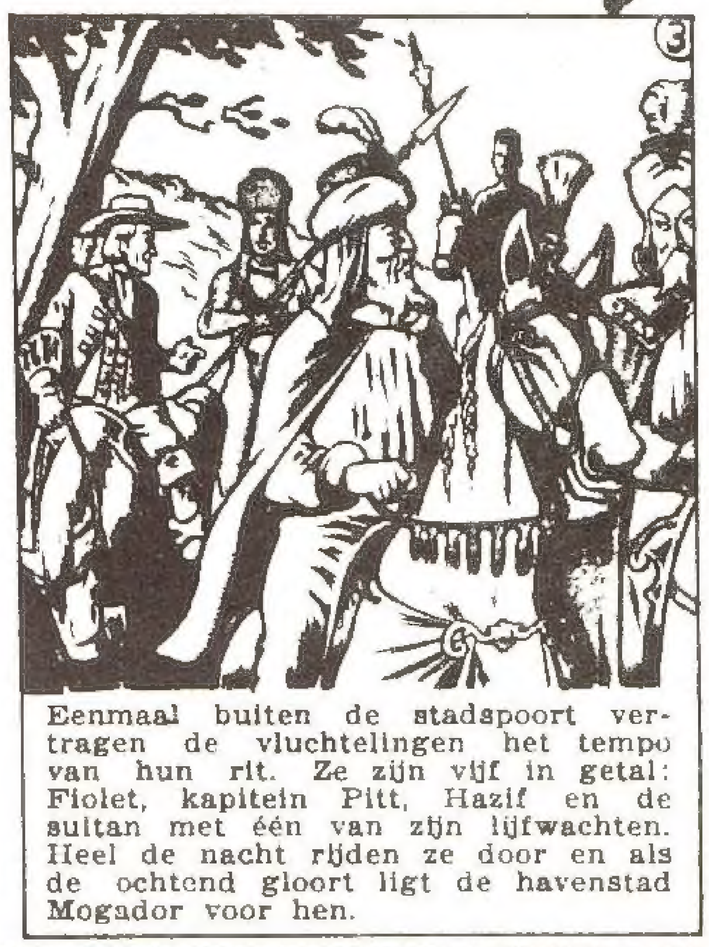

Eenmaal buiten de stadspoort vertragen de vluchtelingen het tempo van hun rit. Ze zijn vijf in getal: Fiolet, kapitein Pitt, Hazif en de sultan met één van zijn lijfwachten. Heel de nacht rijden ze door en als de ochtend gloort ligt de havenstad Mogador voor hen.

Bij de haven wacht hen een verrassing. De adjudant van de sultan, die opdracht had het fregat van William Pitt te achterhalen, is hierin geslaagd. Juist als de ruiters de kade oprijden worden de gevangen genomen muiters aan land gebracht.

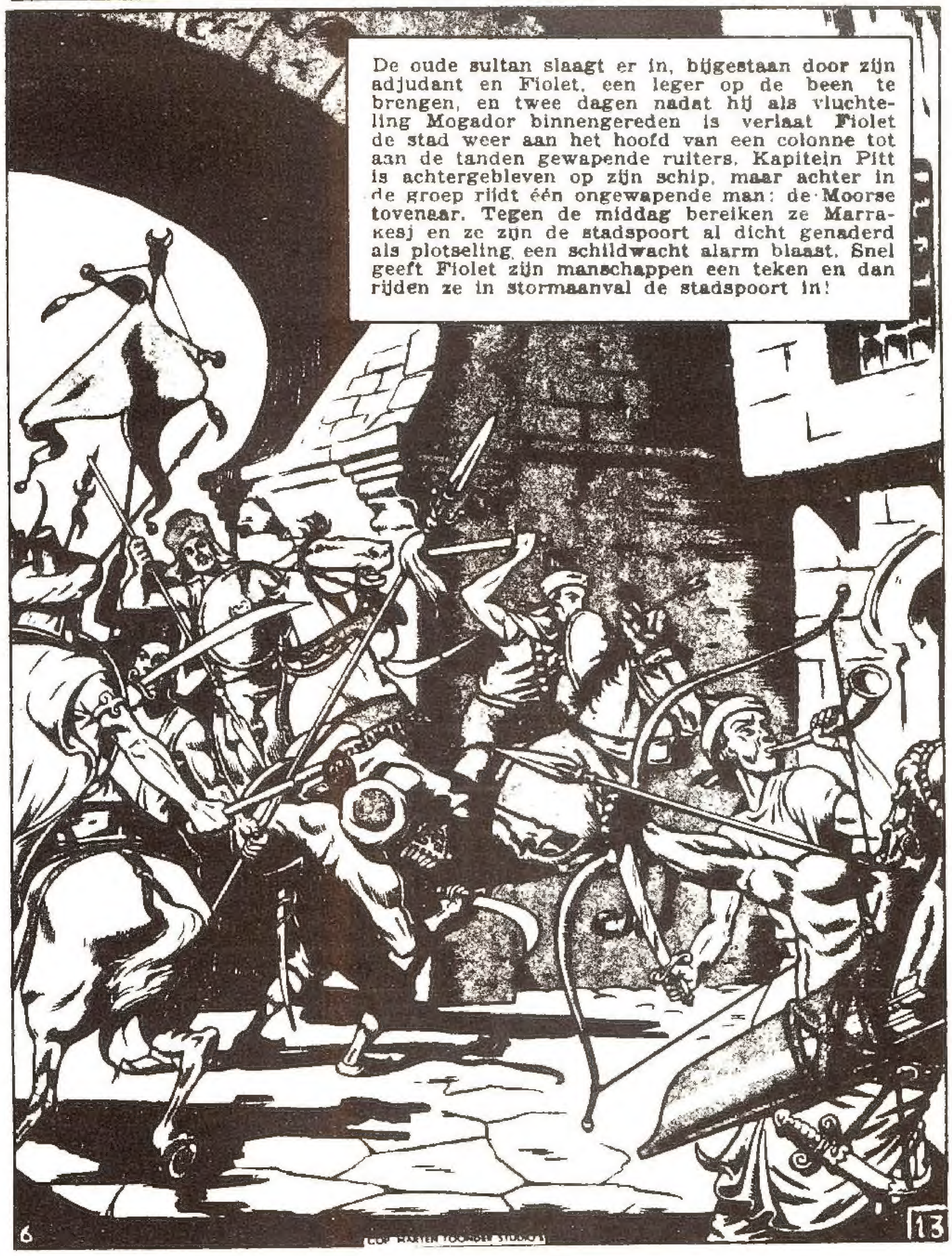

De oude sultan slaagt er in, bijgestaan door zijn adjudant en Fiolet, een leger op de been te brengen, en twee dagen nadat hij als vluchteling Mogador binnengereden is verlaat Fiolet de stad weer aan het hoofd van een colonne tot aan de tanden gewapende ruiters. Kapitein Pitt is achtergebleven op zijn schip, maar achter in de groep rijdt één ongewapende man: de Moorse tovenaar. Tegen de middag bereiken ze Marrakesj en ze zijn de stadspoort al dicht genaderd als plotseling een schildwacht alarm blaast. Snel geeft Fiolet zijn manschappen een teken en dan rijden ze in stormaanval de stadspoort in!

Terwijl kapitein Pitt zijn verraderlijke stuurman eens ongezouten de waarheid zegt is Hazif op enige schepelingen, die een kist van boord dragen, toegelopen. Snel opent hij de kist en grijpt er met trillende handen een perkamentrol uit: De formule voor zijn toverdrank.....!!

© MARTEN TOONDER STUDIO'S

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

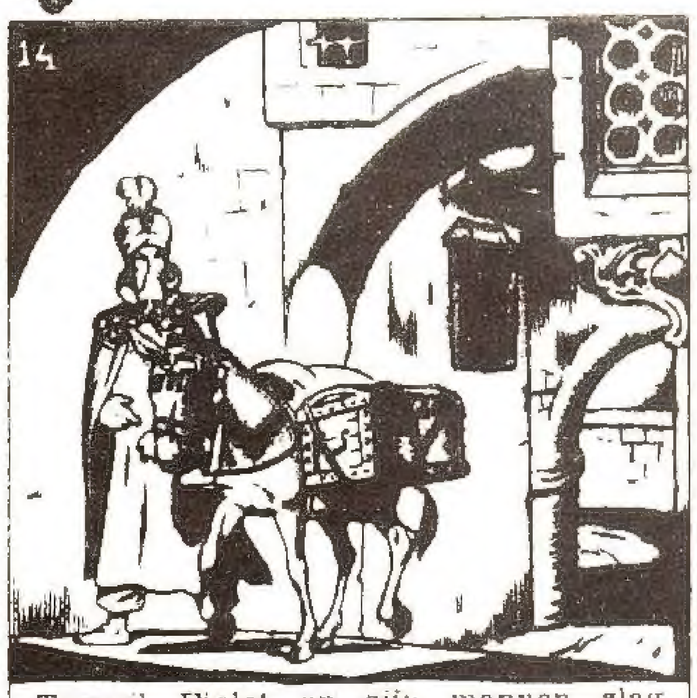

Terwijl Fiolet en zijn mannen slag leveren tegen de soldaten van Arzillah spoedt zich door de verlaten wijken van de stad een eenzame man, een zwaar bepakte muilezel voor zich uitdrijvend. Het is de Moorse Tovenaar. Vaag klinkt het strijdrumoer tot hem door, maar hij slaat er geen acht op.

Eindelijk leidt Hazif zijn lastdier door een poort en staat stil voor een hoge Minaret, die midden in een tuin gelegen is. Snel begint hij hier te zoeken en na korte tijd uit hij een kreet van vreugde: in zijn hand heeft hij het laatste kruid, dat nodig is om zijn levenselixer te brouwen.

Zodra hij het kruid gevonden heeft, laadt de tovenaar een kist van de rug van de muilezel. Nog hijgend van de zware vracht opent hij enige tijd later boven in de toren de kist, ontrolt het perkament waarop de formule voor zijn toverdrank staat en begint aan de voleindiging van zijn levenswerk.

Door de hoofdstraten van Marrakesj nadert een kleurrijke stoet. Voorafgegaan door herauten, die op lange bazuinen blazen, rijdt de grootvizier Arzillah. Met vaste hand ment hij zijn rijk opgetuigd paard, geflankeerd door lanciers en ruiters van zijn lijfwacht. Achter hem volgt een kameel, een met zijden gordijnen afgesloten baldakijn op de rug torsend.

Langzaam nadert de stoet de tempel, waar het huwelijks-ceremonieel tussen Arzillah en prinses Fatima zal plaats hebben. Maar plotseling klinkt in de verte wapengekletter en de toeschouwers vluchten gillend uiteen...!!

Het is de ruiterij van de sultan, die, aangevoerd door Fiolet, op de lijfwacht van Arzillah aanvalt. Een hevige strijd ontbrandt, maar al spoedig bemerkt de grootvizier, dat zijn bende niet is opgewassen tegen de dappere strijders van de sultan. Snel baant hij zich dan een weg door de strijdenden naar het kameel, rukt de gordijnen van het baldakijn terzijde, trekt de verschrikte prinses voor zich op het paard en neemt de vlucht!!

De adjudant van de sultan heeft dit echter gezien en schreeuwt een waarschuwing tegen Fiolet. Onmiddellijk zetten beiden de achtervolging in, maar ondanks zijn dubbele last laat de volbloed van de grootvizier zijn achtervolgers langzamerhand steeds verder achter zich. Plotseling, als ze in een smalle straat gekomen zijn.....

..... verschijnt vóór hen een groep soldaten. Eén ogenblik aarzelt Arzillah als hij zich ingesloten ziet, dan wendt hij zijn paard en verdwijnt door een poort. Maar als Fiolet de poort bereikt, ziet hij daar wel het paard van de vluchteling, maar de grootvizier en de prinses zijn verdwenen.....

(Slot volgt)

De Moorse Tovenaar

door PIET WIJN

In de als laboratorium ingerichte torenkamer werkt Hazif Abdallah koortsachtig aan zijn toverdrank. Het werk vordert snel en reeds heeft hij het aftreksel van de kruiden op een vuurtje geplaatst als plotseling haastige schreden op de wenteltrap naderen en de deur met kracht wordt opengeworpen. Prinses Fatima en de grootvizier treden binnen.

Snel grendelt Arzillah de deur aan de binnenzijde. „Mijn achtervolgers kunnen elk ogenblik hier zijn", bijt hij de tovenaar toe. „Zeg hen, dat je ons niet gezien hebt of, bij Allah, ik maak korte metten met je!" Hazif kijkt hem spottend aan en zwijgt. Onzeker kijkt de grootvizier het vertrek rond tot zijn blik blijft rusten op de kolf, waarin zich de toverdrank bevindt.

Voor Hazif Abdallah het heeft kunnen verhinderen heeft de grootvizier de kolf gegrepen. Dan snelt hij, de prinses met zich meetrekkend, een trap op, die naar een muuropening voert. „Geen stap verder!" snauwt hij de toesnellende tovenaar toe, „of ik werp de kolf naar beneden!"

Op dat moment wordt er hard op de deur gebonsd. „Doe open", sist Arzillah op gedempte toon, „je weet wat je te doen staat." Langzaam loopt de tovenaar op de deur toe en schuift de grendels weg. Maar zodra de deur open is rukt prinses Fatima zich uit de greep van de grootvizier los en rent luid om hulp roepend de trap af.

Hazif Abdallah staat als aan de grond genageld van ontzetting. Elk ogenblik kan de grootvizier, nu hij ontdekt is, de kolf te pletter gooien en daarmee zijn levenswerk in één slag vernietigen! Dan stormt de tovenaar de trap op. „Terug! schreeuwt Arzillah woedend en hij zwaait de kolf dreigend boven de opening in de torenmuur.

Met enkele sprongen is Hazif bij hem en strekt de arm reeds naar de kolf uit. De grootvizier wijkt snel een stap terug maar verliest door deze plotselinge beweging het evenwicht..... met een kreet van afgrijzen stort hij van de hoge Minaret naar beneden.....!!

Voordat ze enige dagen later naar de havenplaats Mogador vertrekken om hun zeereis voort te zetten, nemen Fiolet en kapitein Pitt hartelijk afscheid van prinses Fatima en de oude sultan, die hen met kostbare geschenken beloont voor de aan hem bewezen diensten.

Bij de haven treffen ze de Moorse tovenaar, die zich ontroostbaar door het verlies van zijn toverdrank, in sombere verslagenheid had teruggetrokken, maar hen is nagereisd om Fiolet nog eens voor het laatst de hand te drukken.

En als het fregat van kapitein Pitt langzaam de haven uitkoerst staat aan de kade een eenzame figuur, de hand opgeheven als een laatste groet. Zwijgend staart Hazif Abdallah het zeilschip na, tot het achter de horizon verdwenen is.